

In hochlöbliche

Königl. ungar. Akademie der Wissenschaften.

[illegible]

anyone else
Josef Kargl
insid: Melidius Franz Josef Director
Kittler 26 insid: Franz Josef Anton

É. k. 1876 apr. 7.

327.

8 papír teleresthen 10 nyílhoz
varból.

Kang. Pócs (bánati) katonai végvidéki
erősségi igazgató, a fegy. bánati katonai
végvidéken 1862-8 fűző komatban, palata
nyit és láncra hegyre (10 db. varból)
Külöl.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Levélgyűjtemény

Nagyságos Károly József Károlyi
háziőrvezetői érdemei igaz-
gató annak az országos fenn-
tartási rend lovagjának titk.,
Pesth.

Lin.

Nagyságos Úr

7 talált

A Magyar Tudományos Akadémia,
Júli 10-én tartott ülésén,
melyben kedves fogadták, az
10 darabból álló régi nyit-
láncrahegyből álló Rüdemeint,
melyes Nagyságos Akadémia,
mely ajándékot kívántek.
Miközben ez a Rüdemeint felfelé
ki átkeltem, tudtam egyrészt mind,
hogy mivel az Akadémia meg akarja
tartani a Rüdemeint, a Magyar Akadémia
mely egyrészt átkel.

Pesth.

Budapest 1876. július 11.

Nagys.

aláírta

110. sz. végén kivándó a Magyar Akadémia,
a nyitláncrahegyből álló Rüdemeint.

327
/ 876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A magyar tudományos akadémia
Tisztelt Elnökségének
Budapesten.

Miután szíves volt a magyar nemzeti muzeumnak axon tíz darab
vasnyíl- és löndzsahegyeket, melyek a szerbbánati ha-
tárörvidék futó homokjában találtatva, Karg Sándor
által a Tisztelt Akademiának ajánltattak, ide

ajándékozni, az igazgatóság kötelességének ismeri, azért az intézet hálás
köszönetét kifejezni.

Megkülönböztetett tisztelettel

Budapest, 1876. április 14-én

alázatos szolgája

Eulitz János

361
1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

ad 327
1876

ad. 330/1876

Sajstroma

azon tudományos értekezleteknek, melyek ex idig Konkoly
Niklos ir által közreállítottak. —

1870. Spectroskopische Beobachtungen des Nordlichtes am 25. October 1870.
Heiss Wochenschrift Jg. 1870. pagina 395.
1871. Nordlicht am Tage am 5. Nov. 1871. und Nordlichter am 2. 3. Nov.
Heiss. p. 410 und Természet.
1871. Feuerkugel am Tage am 17. Jänner. Heiss Wochensch. pag. 37. Jg. 1871.
1871. Atmosphärische Luftercheinung am 5. Febr. 1871 nach O. Untergang
Heiss Wochensch. Jg. 1871. pag. 157. Természet. tud. Közlöny III. kötet 24. füzet. p. 302.
1871. Ein Gewitter. Heiss Wochensch. Jg. 1871. pag. 149.
1871. „Az esillagászat érdekeiben” Természet. tud. Közl. 17. szám. pag. 257.
1872. Az időmeghatározásról. Természet. pag. 221.
1872. Apróbb közlemények. Természet. pag. 194, 263, 278 és 318. —
1872. Ein Luftercheinung am 9. Juli 1872. Heiss Wochensch. 239. és Természet.
1872. Sternschnuppengall am 27. Nov. 1872. Astron. Nachricht. Bd. 30. pag. 288.
Természet. tudományi Közl. III. kötet 24. füzet. auch Heiss Wochensch.
1873. Az időköszöröl. Természet. 1873. évf. pag. 1, 19 és 31. —
1873. Biela időkösz feltalálása. Természet. pag. 37. évfolyam 1873. —
1873. Időjárásirányok. — Természet. pag. 52 " "
1873. A Világrendszér tamadásairól. Természet. pag. 99 " "
1873. Delejeségi éjféli éjszák. Természet. pag. 175 " "
1873. Keveretesebb esillagda kileírása részben saját
tapasztalás folytán. Természet. pag. 376. " "
1873. Spectroskopische Beobachtungen des Juli Schwarmes der Stern-
schnuppen. Astron. Nachr. Bd. 82. pag. 181. auch Monthly Notice of R.A.S.
1873. Spectroskopische Beobachtungen der Spure eines Ansehnlichen Metro-
res am 10. October. Astron. Nachr. Bd. 82. pag. 289. auch Wochensch.
und Természet. tudományi Közl. V. kötet 51. füzet. pag. 450.
1873. Verbesserung am Frickwerke eines Refractors, speciell an der un-
abhängigen Bewegung, sowie eine neue Construction eines Chronogra-
phen um Sonnenflecke zu registriren. Astron. Nachr. Bd. 81. pag.
189. sowie Carl. physicalisches Repert. Természet. Közl. u. s. w. —
1874. Spectrum des Cometen Coggia, Ast. Nachr. Bd. 84. pag. 174. auch
Bulletin Helv. de l'Association scientifique, Paris. —
1874. Spectroskopische Untersuchungen der Sternschnuppen des August,

schwarzes 1874. - Astron. Nachrichten Bd. 84 pag. 337. - Wochenschrift Monthly Notice of The R. A. S. London und Bulletin hebdomadaire de l'Association scientifique a Paris.

1874. Über ein Erdleben in Komorn 28 Jänner. - Heiss Wochenschrift Jahrgang 1874 pagina 30. -

1874 Beobachtung des Venus Durchganges in Klausenburg. - Astron. Nachrichten Bd. 85 pag. 145. -

1875 Meteor am 8 Jänner 1875. - Heiss Wochenschr. pag. 47. -

1875. Beobachtung des Spectrums vom Cometen Encke. - Astron. Nachrichten. Bd. 85 pag. 317 auch Bulletin hebdomadaire de l'Association scientifique a Paris. -

Az o'gyallai csillagok leírása és beosztásának napfoltokéval, sek. 1872 és 1873 évbel. - Beadattott a Magyar tud. Akademiának 1874 Márc. 16^{án} 5^{1/2} óráig. -

Csillagászati és földrajzi társulat 1874 és 1875 évi előjegyzetét a M. tud. Akad. Napfoltokéval és o'gyallai 1874 és 1875 évi előjegyzetét a M. tud. Akad. 1874 Márc. 16^{án} 5^{1/2} óráig. -
Hullócsillagok és földrajzi társulat 1874 és 1875 évi előjegyzetét a M. tud. Akad. 1874 Márc. 16^{án} 5^{1/2} óráig. -
Academia Kiadványában (Separatdruck aus den Anna, den der Wiener K. K. Sternwarte 3 Folge XXXIII Band.); „Sternschnuppen Beobachtungen“ ausgeführt von Anfang 1874 bis Ende 1874. Zusammenge stellt von D. Csm. Weiss. -

Budapest 1876. évi
Április 6. d.én

Nagyságra Ködillrás Ur.

Tisztelettel jelentem, hogy e folyó
Áprilisban Soprony városában köd
szökődvén-fel, lakásomnál ott a szin,
hár utas 2 d. szinű karában bért
sem-ki szállást, hívá a nagy. aká-
demiai kiildeminyeset - szemelye,
mel, mint v. szagot indoklóság - irányor,
látmi méltóztatvél.

Engedje mily tiszteletem ösrinte
Kifejleszt, melyet vagyok
Nagyságra dnak

aláíratos fogója
Fülvilmey
v. t.

Február 1876. apr. 10.

340.

Knoll ^{4/}unas/ed
desitum

Knoll ^{4/}szóhoz

^{4/}feljegyzés
az almanach
száma is.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Wien den 6ten April 1876

Die Königlich Ungarische Akademie der Wissenschaften hat die
ihre gefälligkeit übernommen, zu Ehren der Herausgeber des
großen ungarischen Wörterbuchs G. Czuczor und J.
Fogarasi gedruckte Dankmünzen anfertigen und
sie beauftragt, ihren verbindlichen Dank für dieses
Opfer auszudrücken.

Der vorsitzende Sekretär
der Königlich Ungarischen Akademie der Wissenschaften

München

An

Die Ungarische Akademie der Wissenschaften

in

Budapest

Ek. 1846 apr. 10

344.

Ernő kötet

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Lisbonne le

9 sept 1876

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES

DE LISBONNE

MONSIEUR

L'ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES DE LISBONNE a reçu avec le plus vif intérêt
les ouvrages que

*L'Académie Hongroise des Sciences
Budapest.*

lui a fait l'honneur de lui offrir, et en a ordonné le dépôt dans sa bibliothèque.

L'Académie m'a chargé de vous présenter ses remerciements, et de vous prier
de vouloir bien les transmettre à votre savante compagnie.

Agréez, Monsieur, l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Le Secrétaire Général

J. M. La Fita (celho)

À Monsieur

*Choseur & Secrétaire (Förstkar) de
l'Académie Hongroise
des Sciences
Budapest.*

T. S. v. p.

Couvrages reçus par l'Académie Hongroise des Sciences.

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES

Memoria Hungarica Historica = Magyar Történelmi Emlékek. (Monuments hist. hongrois)

(Première partie - Diplômes) Első rész: Okmánytárak. - Tom. 18 N° 41 = Tom. 19 N° 40 = Tom. 20 N° 46 = Tom. 21 N° 45
" - 22 N° 47 = Tom. 23 N° 48 = Tom. 24 N° 52.

(Deuxième partie - Écrivains) Második rész: Írók. - Tom. 22 N° 51 = Tom. 26 N° 42 = Tom. 27 N° 49 = Tom. 32 N° 57.

No. Tudom. Akadémiai Almanach. - 1874-1875.

Table de noms et de sujets de l'ouvrage sur les temps turcs hongrois - Livr. I-VII.

Table des noms et des sujets du Bulletin de l'Académie - pour les séries 1-8 - (1867-1874)

Travaux sur les sciences historiques - Tom. 2 et 10 - Tom. 3 et 1 à 10 = Tom. 4 et 1 à 6 = Tom. 5 et 1.

A Magyar Tudományos Akadémia Ertékeit - 7e Série et 8 à 14 = 8^e Série et 1 à 16 = 9^e Série et 1 à 12.

(Bulletin de l'Académie des sciences de Hongrie)
Archives de François Rakoczi, comprenant des documents sur les affaires intérieures et étrangères - Tom. 2 à 4 -

Magyar Történelmi Társ. Vol. 19-20-21.

Török Magyarok Történelmi Emlékek Vol. 19. (Monuments historiques de l'époque turco-hongroise)

Közlöny a Külföldi Delegátok Magyar Tudományos Társaságában: Első rész 1.

et. et. T. Akadémia Ertékeit - Száznegyedik kötet. 2. és 6.

Magyarország Regészeti Emlékek - 3 vol. 1 rész. (Monuments anciens du royaume de Hongrie)

Archaeologiai Közlemények - Tom. 9.

Catalogue général des ouvrages publiés par l'Académie Hongroise des Sciences.

Magyar Tudományos Akadémia

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Magyar Tudományos Akadémia

Exh. 1876 apr. 10.

342

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Sekintetes Főtávkár Ur!

Bátorkodom Jéttel Főtávkár Urat egész alázattal megkeresni, hogy nemre bementetlenül elküldetni kívánkedjék a Karácsonyi pályázatra 6. számának beérkezett „Az Éjszakiából” című drámát.
Mely után maradok alázatos szolgája

Székesfehérvár. 1876. Apr. 8.

Gránánetz Emil,
Székesfehérvár.
Sarkatos utca N° 2.

A bizonyító iratok: Egy feladvány. Egy részlet a drámából.

Levél quarto

T. ex. Gránánetz Emil urnak

Székesfehérvár,
Sarkatos utca N° 2. sz.

Tisztele Uram,

A Magyar Tudományos Akadémia pályá,
Zala Szabályai szerint, melyek minden
évi naggyűléskor a lapokban közzé
tesznek, a fuzalmat nem nyert pályá,
melyek részben az Akadémia levélzá,
tában maradnak.

Emellett a Kivétel, az Éjszakiából
című Karácsonyi pályamunka vissza
küldése iránt, nem teljesíthető.

Tisztelettel,
Budapest 1876 apr. 10

alázattal

Eik. 1846 apr. 9.

343.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE.

Paris, le 8 Avril 1876.

M

La Société de Géographie a reçu avec beaucoup d'intérêt
le dernier envoi des publications de l'Académie
hongroise (1873-74 et 1875)

que vous avez bien voulu lui adresser.

La Commission en a ordonné le dépôt à sa bibliothèque et
m'a chargé de vous exprimer ses remerciements pour cet envoi.

Je saisis, Monsieur, avec empressement cette occasion de
vous offrir l'assurance de ma considération distinguée.

Le Secrétaire Général
de la Commission centrale,

Maurin

A Monsieur le Président de l'Académie hongroise
à Buda-Pest.

SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE

1876

1876

Le Comité de Géographie a l'honneur de vous adresser ci-joint le programme des travaux pour l'année 1876.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

C. W. Schimper

949
1876

Le Comité de Géographie a l'honneur de vous adresser ci-joint le programme des travaux pour l'année 1876.

A 'Népfelviár' című Főispánium' igazgatójához.

Selintetes Főispán úr!

Melgyenristels Főispán úr még múlt év december hó 16-án 1113 f.
alatt lett beérkezett hozzá a M. T. Akadémia a. Nagy, Katarcs,
rattát volt süves vedem Nőköri. helyiadványait tanintézetünk.
nek megfogad Nőköri: munkáj a. munkáit horvát mindellőző
ilyenmü Nőköri nem ismert: alulról a. alulról Nőköri
Nagy bator a. Selintetes Főispán úr megkezdte a. Nőköri
megkezdte helyi a. Nőköri Nőköri horvát juthatát
magas Nőköri helyi Nőköri Nőköri.

Is is Nőköri megkezdte Nőköri Nőköri a.

Selintetes Főispán úr

Népfelviár című Főispán úr 12-én 1876

alulról Nőköri
Nőköri Nőköri }
Főispán igazgató.

Åk. 1876 april 13.

352.

Knall är så felutlagd i sin
förordning, vilken van Axen
håller i sig, men
lyckas att skänka elskheten,
sakar.

Arny

f. e. Aprilis 12^{en} elskheten

Knoll Karoy

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

N. 178.
D. C.

Inclita Academia regia magiara de
scientie!

Inclita Academia regia magiara de
scientia in viedintia sa generata d'ni 29.
Novembre a. tr. a binevritu quatiore a
destina unu exemplaru d'ni actelo si opu.
rile academice pentru gimnasiulu rom.
gr. cat. d'ni Vasendu.

Chorulu profesoralu si directiunea gim-
nasiulu vine prin acestu a aduce ce-
lebru Academia regia magiara in nu-
mele institutulu sa mai profunda
multumita pentru acestu ofertu bine-
vitoriu.

Din conferintia chorulu profesoralu.
Vasendu, Apriliu 1876.

D. Paul Tancu
dir. gimn.

357/1876

Inclitei Academia regia magiara
de scientie

Buda - Pesta

Ért. 1876 ápril 18.

357.

A naxódi gymnasium latinai kupa
Külsőre az 1875 nov. 29-i alkal.
hozáraként kiadományban
megkötésbe kötve.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

822

Mélyen tisztelt Tithár Úr!

Tőtisztelendő Szabó István Kazári plebanos úr
jövő-hó 6-án ünneplé papságának jubileumát, ezen
alkalomtól a vesznyői egyházi megye egyik jeles tagja
által egy latin verszerettel tiszteltetett meg, mely is több
példányban kinyomatván, van Szerencsém ereimmel az
ide mellékelék példányt a Magyar tudományos Akadémia
részeire megküldeni.

Egyeltiránt kiváló tisztelettel nyilvánítsa a
mellett maradtam

Kazáron Apr. 13. kán 1876

aláíratos helyesen
Glósz Lajos

Eck. 1876 April 15.

358.

ELCZAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

BUDAPEST FŐVÁROS
TANÁCSA.

10636-876-II szám.

A tekintetes magyar tudományos
akadémiának

Budapesten

A főváros nevelés- és egyes városrészekben
egyenlő név alatt előfordult utak uterát
és ezek nevezését, mely a fővárosi ha-
dóság és közmunkabiztonság által egyetér-
tetleg megállapított és élesbe léptette-
sék, van excurrensük j. alatt.
használat végett díjazással ötküldeni.
Budapest 1876 Aprilis 5-én

Alpolgármester
alpolgármester

S. Pásztor
S. Pásztor

Ért. 1876 ápril 18-én

359 2 mly.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

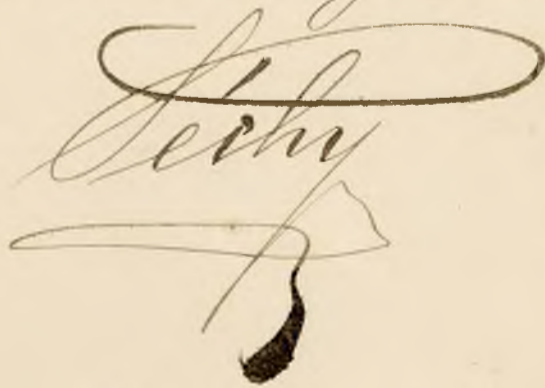
Budapest, 1870. évi április hó 16. n.

2423. számú
II

Az 1870. évi X. 4. cikk rendelkezése folytán épült s már teljesen
elkészült Margithü ünnepélyes megnyitására s
császári és apost. királyi felsége idő hiánya miatt
meg nem jelenhetvén, f. é. február 11. Pécsben
kelt legfelsőbb leiratában a kérdéses hídnak meg-
nyitásával s annak a közforgalom részére való
átadásával engemet méltóztatott legkegyelmeseb-
ben megbízni. -

Ezen legfelsőbb parancs folytán a Szent Margit
hídját f. é. április hó 30. n. déli 12 órákor fogom ün-
nepélyesen megnyitni. -

Van f. erencsem e megnyitásra a magyar
tudományos akadémia tisztelettel meghívni. -

A magyar tudományos akadémia felé.

Tekintetes Akadémiai Tanács.

A magyar tudományos akadémia értesítője 1874. évi folyam 7. sz. számában közzétett 105. sz. határozat szerint a Miskolci ref. liceum aron tiszteletben részesített, hogy részére "Mindem kiadvány 1873-ától" ingyen küldesse határozatát el. Ezen határozat aronban valószínűleg körbejött akadályok miatt minde mai napig nincs teljesítve.

Mely szorossággal kérjük azért a Tekintetes Akadémiai Tanácsot, hogy ezen határozat végrehajtásáról intézkedni méltóztatnék, annál inkább, mivel tanácsunk szigorú engedélyezése nem engedi meg, hogy ama nagy becsű művelet megszerelhesse; már pedig arról hiányosa városunk sőt megyénk ezen egyetlen nagyobb könyvtárának nagy kárának lenne.

Magunkat s tanácsunkat a Tek. Akadémiai Tanács ismét becses pártfogásába ajánlván, mely tisztelettel maradtunk Miskolcon 1876. április 15-én

a Tekintetes Akadémiai Tanácsnak

aláíratos voltai

a miskolci ref. liceum igazgatója
s annak nevében is megbírából

Kun Bertalan m. f.
Superintend.

Dikony János
Miskolc, Kőszeg, Kőszeg.
Dona János
erősen igazgatótanár.

Ért. ápr. 20. 1876.

369.

Knoll úr egy kis alass
megküldi.

Taly.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

SOCIÉTÉ
DE
GÉOGRAPHIE
DE
LISBONNE
DIRECTION

28

Lisbonne, le 10 avril 1876

Monsieur

Au nom de la Société de Géographie de Lisbonne (SOCIEDADE DE GEOGRAPHIA DE LISBOA) nous avons l'honneur de vous annoncer et à l'Académie dont vous êtes le digne *Président* son installation définitive.

La Société se félicitera hautement si son concours peut contribuer à développer les études géographiques, et obtenir la sympathie de vos dignes confrères.

Veuillez agréer, Monsieur, l'assurance de nos sentiments les plus distingués.

Le président

Vicomte de S. Januario.

Le 1er secrétaire

Luciano Cordeiro.
le fondateur

Le 2^d secrétaire

Rodrigo A. Pequeto.

Rue de St. Paul III

A M. le Président de l'Académie de Bude-
Pesth

Érk. 1846 ápril 20.

375.

A lisbonai földrajzi karnak
jeleni végleges megalkakulása.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Vénia 1876 apr. 20.

A „NEMZETI HIRLAP” SZERKESZTŐSÉGE

378.

Budapest, egyetem-utca 4. szám.

Kedves leghelyes fő titkár úr!

A M. T. Glendénia öfves iktára elhatározta, hogy bold.
abban körébenél megváltól az igazgató
tanácsot ajánlani fogja, az igazgató tanács
köz közfolyásos tagja, nevezetesen a maradi
elejő ^{hely} ~~hely~~ megváltott arra, hogy az igazg.
tanács nagy fogja az összes körébenél.

Minthogy az úr nagy elragadt költő
rét, nehogy a közt költő költő iramnyát
a többi körön példétát által költ primum.
jemet, nagyon bátor körén, méltó körén
megváltott, hogy az emelkedett körén.
Ezt más részt a M. Glendénia péld-
kájába példétattha primum, illetőleg el

remélem, hogy azelőtt is, mint az igazgató tanács
megkezdését ügyében határozni fog, övével
végzett átvétellel.

megkezdéshez kértével

keeltárgyolva

pest, apr. 20. 876.

elérkezett polgár

Jóly Molnár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

378.

A gondnok vora bitma
nagy szelvény nront
birtokos, és az
elhelyezésről gondos
kötet 2/11/76

Kedves Barátom!

Az igazságtanús önkéntesét most nem tar-
tam szünetre.

Mintán Toldy leírásgyűjteményét az akadémia
valószínűleg megveszi: kélek innétől, hogy az
ládát, a melyben azon leírásgyűjtemény az aka-
démia ba küldött, valahova addig, míg a tárgyat az
igazságtanús kézre fog, elhelyezzem.

Síves üdvözléssel

Budapest, 1876. apr. - 20

Jó barát
Csengerjethal

Oct 378
1876

Érh. 1846 apr. 21.

379.

Válasz 21
18.

Mélyen tisztelt fő titoknok ur.

A legutóbbi drámai pályázatra beérkezett,
több hon és szerelm című drámai rajz,
tudásból, hibás példányban lévén be-
szolgáltatva; - annak vissza küldését
kéri - mely kísérete mellett a mell-
/l. sz. kérelem. Hógrad megye. postae restanté:/
úrnak.

Levélgyűjtemény.

X. X. innak

Pászke részlete

Szécsény.
Nógrád megye

Az Akadémia naggyűlése pályakez-
detése alkalmánál egyhangú mind-
"alkalmas pályaszeri" munkáit"
is "közzé" hozta. Több, melyek
közül egyik így szól: "A jóalmat,
nem nyert pályadíjat, kézi-
az Akadémia levéltárában maradt."
Ezt nem áll szabadságomban
a ~~közvetlen~~ kért pályamunka-
közvetlenül leírni. 1876 ápr. 21.
Budapest

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

379
/1876.

Tekintetes Akadémia!

A Kisfaludy-Társaság múlt évi októberben felkérte a T. Akadémiát, hogy, vele együttesen, az irodai és művészi felajánlások törvényes biztosításának érdekében lépéseket tenni méltózan.

A T. Akadémia készséggel járulván a kívánathoz, múlt novemb. 29-én tartott összes üléséből néhai Toldy Ferencze, továbbá József Gábor és Tóth Lőrincz rendes, Lichy Antal lev. tagokat és alulírottakat oly megbízással küldte ki, hogy az említett ügy érdekében a Kisfaludy-Társaság küldökeivel együttesen tárgyalozván, tüzesei javaslatokat terjesszenek elő.

E bizottság, melyben a Kisfaludy-Társaság részéről Gyulai Pál másodelnök, Bartalus István, Keleti Gusztáv és Sziglió Ede urak vettek részt, előbb Toldy Ferencz, majd ennek gyors elhunytja után az alulírott elnök vezetése alatt, kimerítő törvényjavaslatot és indoklást dolgozt ki, lehetőleg azon alakban, amint a törvényjavaslatok az országgyűlés elé terjesztetni rendszerint szoktak.

Van szerencsénk e dolgozatot három könyvünk példányban

/.

csinnal ide mellékelve bemutatni.

Keltető levelel

A Törvényszék, Akadémia által

Budapest 1876 április 23

elérhető szolgái:

Aranyházi
a bizottság elnöke

Dr. Paulsen-Sivadar
a bizottság elnöke

É.k. 1876 ápril 23.

380.

1875 oct. 4-ia rendszerez el a birók.
Kinevezése, az öfkes írás alatt,
— nov. 27-én jelenetese a b. k. ügy
megszabakulása.
— nov. 18-án írk. az igazság ügy minisz.
köznyilvánlása.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

L.

Kapcsolatban a Penxel Béla ma-
gyar királyi igazságügyi
miniszter úrnak keljes tisz-
telettel Budapest.

Budapest

Nagymihályi Miniszter Úr,

[illegible]

A Magyar Tudományos Akadémia 1845
 október 4-én tartott, öltözött ülésén, egész
 kézzel hozta nyilvános a közfelfüggetlés
 tárgyánál indítványhoz a közfelfüggetlés
 tárgyánál 3-3 öltözött ülésen, 6 tagból álló
 bizottságot nevezett ki, mely a közfelfüggetlés
 tárgyánál által megvizsgáló tagok
 közül egyike a főtanácsjával elkövet
 se; emellett Lohy József, majd emel
 lőnként Pauler József vendég
 elnökkel ki.

[illegible]

A benczúr, melyben az Akadémia
 nézvéül Pauler Lőrincz, Richy Antal
 János, Fűtő Lőrincz, Richy Antal
 és mint egyesek mind jéggyűjtő, Arany
 László, — a Királadó-kasszaig nézve,
 Ról Gyulai Pál, Barabás István,
 Kelecsi Gusztáv és legelőse Ede urak
 munkálkodtak, Jegg kimerülő forrása
javaslat és indoklások dologkalkulá-
 ti, teherölés, akon atakban, a mind
 a források javaslata az ország
 gyűlési elnökök rendjének keretén
 szent, — és az a M. V. Akadémia
 május 1. é. április 24-én szentelt
 rendjének, benyújtotta.
 A rendjének egy Rönymatu

munkálat egy könyv
 példányát kérem, a hon-
 lati öfűtő, és használatból a
 nyelvi, azaz költészet, hogy
 senki fel, nagy méltóságodhoz, hogy
 az a ma a legelső, a képi-
 s ha lehet, minél előbb, a képi-
 selő ház, és a hon-
 törvény, és a hon-
 képzés, és a hon-
 munkálat, és a hon-

Martha Ann Seljes Linnell Mel
Burlington 1896 apr.

Saxymedra's.

Stiskar

Alas!

Grassfield

280/876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad 380/1876

Törvényjavaslat
az írói és művészi tulajdonjogról.

Első rész.
Írói művek.

1.§.

Írói művel gépi munkával
létszámra is csak a mű szer-
zőjének van joga.

2.§.

Mások irodalmi adalékai-
ból szerkesztett műve, mint
egyes művek, annak kiadójá-
sajátos törvény által be-
szellett jogok tekintetében,
a szerzővel egyenlőnek tekintet-
tetik. Az egyes irodalmi adalé-
kok tulajdonjoga azok szer-
zőié.

3.§.

A szerző joga átválthat örö-
köseire; is akár egyben,
akár részben, szerződés által
vagy halál esetére főtörvény
kezdéssel, másokra is át-
hártható.

4.§.

Írói művek bármely gépi költö-
ztetésére, ha a jogszilárdnak
[1, 2, 3, 4, 5] engedélye nélkül

az) A szerzői jog meghatáro-
zása.

kiszűlt bírólátnak mondatik,
 stilos. Még a kézirati jogok bir-
 tokosa is csak a ferror engedé-
 lyével löbbpöröckethet arat.

És találm kiterjed a műnek
 akár egészben, akár részben
 löbbpöröckezésére.

Gépi löbbpöröckésnek illetendő
 még a leírás is, ha ez nyomtatás
 helyettesítésére van fűzve.

5. §.

Bírólátnak tekintendő lo-
 vabbak:

a.) oktatás vagy mulatság
 céljából tartott előadásnak
 vagy előadásnak a ferror en-
 gedélye nélkül kiengedése;

b.) oly új kiadás, melyet a
 ferror vagy kiadó, a köztök
 fennálló ferroros ellenére
 eszközöl;

c.) valamely műnek a kiadó
 által több példányban készíte-
 lés, mint a szerzőjének ferror-
 os ferroros joga van;

d.) földrajzi, történelmi, her-
 mesztelludományi; mérleai,
 építészeti és más hasonló
 műveket rajzok és ábrák
 kiengedése.

6. §.

Forrás műnek, ha mely nyel-
 ven jelenik az meg eredetileg,

a. szerző vagy jogtulósága engedélye nélkül kiadott fordítás, ha az eredeti mű ismeretlenségén vagy élen a fordítás jog fenntartása világosan kimutatható; bitorlásnak tekintetik, a kö. 435. §-ban meghatározottak szerint.

az minden további föltétel nélkül bitorlásnak tekintetik, ha a fordítás olasz, francia, angol vagy német nyelvre történik;

b.) az előbbi pontban elavult négy nyelven kívül bármely más nyelvre történő fordítás bitorlásnak tekintetik oly föltétel alatt, ha a szerző által jogszóltatott fordítás kiadása az eredeti mű megjelenése után egy év alatt megkezdett és három év alatt befejeztetik. A naptári év, melyben az eredeti mű valószággal megjelent, nemzőn számításba.

Több kötetben vagy részben megjelentő eredeti műnek minden kötet vagy rész külön műnek tekintetik. Fordítás jog fenntartása minden kötet vagy füzet élen külön jelezendő.

Szövegművek fordításának az eredeti mű megjelenése vagy első nyilvános előadása után hat hó alatt teljesen meg kell jelennie.

A fordítás megkeresése, a ki-
hívóktól határidő alatt, beig-
yalás (4. §.) által igazolandó,
mert különben a fordítás
elleni alkalom elenyészik.

Időszakos vállalatok oly
főlkkel alatt részesülnek,
védelemben a b.) alatti nyel-
vekre való fordítás ellen, ha
jogukat minden naptári év
első hónapjában beigyalás ál-
tal fenntartják. Egy fenntartás
érvénye azon egy évre
terjed.

Még meg nem jelent is a
bírólás ellen hivatkozott
művek fordítása is bíró-
lásnak tekintetik.

A fordítások az eredeti mű-
vekkal egyenlően részesülnek
az utánnymutatás elleni
védelemben.

7. §.

Itt tekintetik bírólásnak:

a) már megjelent mű egyes
helyeinek vagy kisebb részeinek
független átvétele, továbbá

már körvonalozott körbe terjedelmű
 írói műveinek nagyobb egybe-
 foglalása, mikélyt az adatok
 szerint ismelt tudományos
 művek tekintetbe, - a nagy oly
 gyűjteménybe foglalása, mely
 több író műveiből egyházi,
 iskolai, vagy irodalom-történeti
 célra felhasználható. Többletül
 foglalt azonban, hogy a farró
 vagy a felhasznált forrás
 megnevezésük.

b) időszaki iratok is más
 nyilvános hirdatok egyes vitá-
 keinek lenyomatása, kivéve
 a főirodalom vagy tudomá-
 nyos dolgozatokat s más na-
 gyobb körleményeket, a mely
 nyitva az utóbbiak elv
 az utóbbiak alá tiltva van;

c) mindennemű törvényköny-
 vek, törvények, hivatalos rend-
 letek, nyilvános okiratok s
 tárgyalások lenyomatása;

d) a törvényozási tárgyalá-
 soknál politikai, körségi és
 egyházi képviselő-testületekhez,
 politikai s hasonló jellegű gyű-
 lesekhez tartozó beszédek ki-
 nyomtatása. Valamely országi
 beszédekhez gyűjteményes
 kiadására azonban csak a

szereinek van joga, s e jog megsértése bírólásnak tekintetik;

e) egyes műszaki rajzoknak és ábráknek [5. §. 4. g.] átvétele olyirói műbe, melyben azok csak a fővevő felvilágosítására szolgálhatnak; a szerző vagy a felhatalmazott forrás aronban ez esetben is megnevezendő.

8. §.

b) A szerző jogának.

A védelem melyet a jelen törvény a bírólás ellen biztosít az alább következő külön rendelkezések fentartásával a szerző egész életére [13. §.] halála után még harminc évre terjed.

9. §.

Oly műnél, melynek több szerzője van, ezen védelem harminc évre terjed a szerzők közül halála után, a ki a többit túlélte.

Több munkatárs irodalmi adalékaiból alkotott műnél az egyes adalékok számára biztosított védelem kezdése a szerint határozatokat meg, a mint azon adalékok szerzői megvannak-e nevére vagy nincsenek.

12. §.

Egyes tanulmányokat, érteke-
zéseket stb., melyek idősebbi
váltásokban, vizint, folyó-
iratokban, recenziákban,
írókönyvekben stb. jelennek
meg, a fentebb egy éven át meg-
jelenés után kiadott is le-
nyomathat, még pedig ha
a fentebb említett nem
kellőre - azon vállalat kis-
sajátat vagy tulajdonosának,
melyben azok megjelentek,
beleegyezése nélkül is. A hir-
lapokban közölt kisebb
dolgozatok azonban meg-
jelenésük után a fentebb
szabott rendelkezések alá
kerülnek. (1876. XXXVII. §. az
51. §-al)

11. §.

A §-ban hivatkozott rida-
lomban megjelölt írói mű-
veknek csak arról a fölté-
telrel adatik meg, ha a fentebb
mellőlt utasítások mindegyikén
vagy az egyikén után vagy
előtte vizsgált ki van látva.

Több munkának isodalmi
adatokból fellelhető mű-
vel adatik meg, ha a fentebb
előírt vagy vizsgált meg-
vizsgált.

oly írói művek, melyek a
 szerzőnek nem valódi,
 neve alatt, vagy néve-
 lenül jelennek meg, és
 kiadásuktól számítandó
 30 évig részesülnek a bírói
 és védelemben. /28.§/ Ha
 azonban harmincz év
 alatta szerző valódi neve,
 maga, vagy jogutódai által
 bejelentésre /47.§/ bejelente-
 tett és a művek 8. §-ban
 meghatalt hosszabb határ-
 időből kivonítja.

12. §.

A szerző halála után kia-
 dott művek a szerző halá-
 lától számított harmincz
 évre részesülnek védelemben.

13. §.

Akademiák, egyetemek, ku-
 dományos testületek, nyil-
 vánostanintézetek és jogi
 főiskolák, a mennyiben
 mint kiadók a szerzővel
 egyenlőknek tekintendők
 /1. §./ az általuk kiadott
 művekre névre és meg-
 jelenésről számítandó har-
 mincz évre részesülnek
 védelemben.

14. §.

Több kötetben vagy részben
 megjelent műveknél a védelem

9. Karolina minden egyes kötetnek
nagy résznek elő megjelenésé-
től fémittalálk.

oly művekkel azonban
melyek egy vagy több kötetben
ugyanazon tárggyal tárgyalják
s így egymással összefüggők
nek tekintendők, a nevelési
karolina csak az utolsó kötet
nagy rész megjelenésétől
fémittalálk.

Ha pedig egyes kötetek nagy
résznek kiadása körül három
évnél hosszabb időköz szelődik,
az előbb megjelent kötetek,
részek stb. külön önálló
művek, a három év le-
folyta után megjelenő
kötetek, részek stb. viszont
külön önálló művek
tekintendők.

15. §.

A fordítás kiadásának
szabála: 6. § a) esetében az
eredeti mű megjelenésétől
fémittalálk öt évre, a 6. § b)
esetében a jogszabott for-
dítás elő megjelenésétől
fémittalálk öt évre terjed

16. §.

Ezen törvényes határidők
1. 8-15. §§ / karolina a

fiúró halálzási ére illen-
től a más nagy fordítás
elő megjelölésnek magának
éve nem járhatatik be.
17. §.

Az állam kincstárának az
uraltan kiegészítésnek nem
főmúlt jogviszonya más
fennmaradását ismertetési jog
a perior tulajdon jogra
nem lehet ki.

18. §.

Károlyi és kincstárak

A ki fennmaradás az nagy ut-
tergondallomással valamely
irósi művet kiderolva több-
pörös, oly villat, hogy a több-
pörösnek a ki fennmaradás,
akár kifizetői kifizetése.
Képes a perior nagy annak
jogviszonyát kifizetési
s azon felül ki fennmaradás
erő fennmaradás kifizetési
pénzüsséggel kifizetési.

Az a megadott pénzüsséggel
be nem kifizetési, akkor az
hat hónapig kifizetési
fagyasztási kifizetési
kifizetési.

A többpörös nem kifizetési.
Kifizetési, az annak kifizetési
kifizetési nagy jogi kifizetési
kifizetési jogviszonya
kifizetési, es akkor a perior

megjogutódai irányában
 az okozott kárért csak
 saját nyereséménye arányig
 felelős.

19. §.

Ha iránt, lörleint. e kár
 o mekkora? valamint az
 iránt, kárát. e nyeresémény
 o mekkora? a kár a körül-
 mények egybevetéséből, fe-
 léd meggyőződése szerint
 ítélt.

20. §.

A ki frándikosan vagy nélkülös
 gondatlanságból, miest va-
 lamely más kártól órára kár,
 a 18. §-ban meghatározott
 büntetés alá esik o köteles
 a perzót vagy jogutódait
 a 18. és 19. §§ ítélménye kör-
 tártatani még akkor is,
 ha a körvettlen kár a 16. §.
 szerint nem volna hibás
 vagy kártérítésre köteles.

Ha a körvettlen kár
 frándikosan vagy
 nélkülös gondatlanságból
 követte el a kártérítést, o jog-
 utódai irányában mind-
 képpen egyetemesleg felelősök.

A kártérítésben néres egyéb
 károkat büntetése is kártérítési

hitelessége az általános
törvények és jogszabályok
szerint ítélendő meg.

20. §.

A hitvallás kivált a kiser-
leken levő példányok is a
jogszabályok előírásai
szerint különös körülmények,
mint a nyomdai formák,
lapok, kövek, stencily-
művek stb. alkalmaz-
tatnak. Mivel a hitvallás
iránti bizalom határozat
jegyzőjére vált, nagy meg-
semmisítelnek, nagy káro-
sító alakjoktól megfosztva,
a tulajdonosának vissza-
adhatók.

Ha a művek csak egy részre
származnak hitvallásnak,
az alkalmazás csak az egy részre
és az annak előírásai
kivételével alkalmazott képi-
letekre terjed ki.

Az alkalmazás kiterjed mind-
azon példányokra is képi-
letekre, melyek a hitvallás
alkalmazásának, a nyomdai
munkák, a könyvkereskedésnek,
a hivataloszerű terjesztök-
nek és a hitvallás intézmény-
szerűjének (§. 20. §.) nagy
jogutódnak tulajdonában

halálhatnak.

Az Akadémia a kére is meg-
törleink, ha a hitoktatás
kivételje is nem fránditkosan,
se nem nélkülözhetetlenül
cselkedett. (18. §.)

A kérevelőnek felelő-
gában áll ezen példányok
is kivételkeket ejtően vagy
néhány átvonni arok kelti-
lési áraban, a mennyiben
onáltal harmadik személynél
jogai nem csorbitathatnak.

21. §.

A hitoktatás vélsége he van
fejorve, mikélyt valamely
személy a törvény ellenére
a hat helyöldön a hat helyöldön
központosított eladó példányok
elképezt.

A hitoktatás puszta megfi-
szelés sem kimentesít sem
kivételkezt nem von meg-
adón. De a kivételkezt Akad.
zeve ex cathedra is határozhatik.

22. §.

A kivételkezt ismétlés cseleken
sem haladhat, ha meg a törvé-
nyesen kivételkezt (18. §.) leg-
magasabb ífjereget.

23. §.

Ha a 1. §. a) és b) cseleken a
forrás vagy szerző meg-
nevezése fránditkosan vagy

mellesz gondallanságtól
elmulasztalék, a leányomat
ezközlője is ephözvélője
harmadon forróság szerint
hétő hirsággal bűntelteték.
A gyermekbűntetés fogadás-
bűntetésre az esetben nem
váltatható. Kártérítésnek
helye nincs.

20. §.

A ki a jelen törvényben
előírtakhoz hasonló nyoma-
lót más példányait illet-
kezvén akar használni, az a ki-
földön áruba bocsátja,
eladja vagy más módon ter-
jeszti, az általa okozott kár
a törvények megfogalmazásá-
nak megértésére köteles
származtatni a 18. §-ban fog-
lalt bűntétellel súglatni.

Az illetékes kezébe
szánt példányok a 21. §-
szóval az esetre is alko-
porolhatók. ha a kezébe
szántakoság ki nem derül.
26. §.

1.) Eljárás.

A kártérítési igény felvétel-
hez, valamint a jelen
törvényben megállapított
bűntetésnek kimondása,
példányok a bűntetés
alkotása első hirsággal
a budapesti, kolozsvári és zsigárdi

A közfelfogásnak törvény-
 szerinti hatáskörének hatáskörét
 A közfelfogás tör. törvény szerinti
 illetékessége kiterjed a püsti
 tör. ítéltől lábla hatáskörre
 alá eső egész területre; a
 Kolárovari tör. törvény szerinti
 illetékessége kiterjed a ma-
 nosvári arhelyi tör. ítéltől lábla
 hatáskörre alá eső egész terü-
 letre, a nagybírói tör. törvény szerinti
 illetékessége pedig a hármé-
 lábla egész területére. A
 bírói illetékességet ezen
 három törvény szerinti körök
 a felső és alsó hatáskörök
 szerint nagy a bíróság
 helye, vagy a vádaltuak
 rendes lakhelye szabályozza.

27.§.

A bírósági eljárás minden
 hivatalból, ha nem csak az
 érdekeiben álló feladat
 kérésére indítandó meg.
 A hivatali követelésektől
 a hivatali követelést alá-
 tártatás határozat kiadásá-
 ra, a parafelől fel ismételhet.

28.§.

A bíróság minden kereset
 indítási mindenképpen jog-
 van, kivétel pedig nagy kártól

joga a joglalan löbbfőzőzés
által csorultsa nagy vesze-
lyeskedve van.

A mai körületek művek-
nél mindaddig, míg ellenke-
zője ha nem bizonyítható,
az tartandó fennnek, ki a
„S. 15 2.) pontja szerint a mű-
szerjeül van megnevezve.

Kivételül vagy átvér-
alatt megjelent művekkel
a kiadó, s ha ez megnevezve
nincs, a bizonyításos van
jogosítva a szerzői igények
védelmére. A művön megne-
vezett kiadó minden más
bizonyíték nélkül is a nev-
telen vagy átvérű író jog-
utóának tekintetik.

29. §.

A kiadói perекben a kiadó,
a nélkül, hogy a bizonyítékait
joghatályosról szóló fak-
tyokhoz lenne köelve, a
lényegét s a példákra csak
nagy nélkül gondatlanul
szóla tárgyalásból merített
meggyőződése szerint állapít-
hatja meg.

30. §.

A faktyoktól döntéssel
függ a kiadói lényegadatok,
a ki s az illetékesen hajtva

összegezve megállapítássa,
a bírónak jogában áll f. e.
előzetes (1. §.) alkalmassági.

31. §.

Budapestben, Kolozsváron és
Kágráskanudán, mint
köz. könyvtárak, nyom-
dák, és más alkalmassági
egyesületek f. e. által
bizottságok alakítására,
melyekhez hivatottak
szükségletük kérésére más-
melyek közlése adni.

32. §.

Mindenek f. e. által
határozottak, amelyek is
belle állnak. Egyesek
adatokkal és más
másoknak is adni.

33. §.

Ugy a f. e. által, mint a f. e.
f. e. és a f. e. is helyet
a m. k. v. v. és a f. e.
f. e. miniszter által ne-
vezett k. is megnevezett
f. e. és egyes miniszterek
esetén levezett k.

34. §.

A f. e. által f. e. által
feladatok vételezés adni
a f. e. által oly miniszter
kérésére, melyek
iró miniszter és egy jogelöltséget

előadott firmának hitel-
lésének leányállása és kár-
terelési ügy megállapítása
függ.

35. §.

A hivatalos a kívánt néle-
ményt csak akkor köteles
adni, ha a megkereső híró-
ságtól hozzá állékelték: az
ügyiratok, az összehason-
títandó tárgyak, a leány állás
hivatalos előadása, a felek
nyilatkozatai és egyenként
azon kérdések, melyekre
a híroság néleeményt kíván.

36. §.

A híroság a hivatalos elnö-
kén (nagy helyettesén)
inténi fölhívását és az azon-
nal kinevezett egy előadót, a híros-
ágtól által egybehívandó
gyűlésen írásbeli néleeményt
terjesztve elő. A gyűlésre
minden tag meghívandó.
A hivatalos gyűléseinél fő-
löbbség határoz; egyenlő szá-
maratok esetében azon néle-
mény váltó határozattal,
a melyhez az elnök, javaslatával
járult. Erőnyes határozat-
hozatalra az elnökkel egyenlő
legalább öt tag jelenléte
früktészes.

37. §.

A hivatalos határozata az

szök és két jelen volt által
eljárva, küldetike visera a
bíróságának.

38.§.

A bíróság jogosítva van
a véleményadásért kifizetés
forintból származó forintig
terjedhető díjat fémítani
fel, melyet a bíróság hatáskör
kerint a peres felek terhére
megállapítván, behajtani és
a bíróság elnökeinek elköl-
teni köteles.

39.§.

A fellebbező bíróság joga-
sítva van az érdekeltek
meggyőzési kívánataira, vitás
kérdések és igények és az el-
követés kérdésében §. 18-21. §§-
választott bíróságként is
eljárni. A felek az irántuk
folyamodásukat a bíróság
elnökeinek intérik. A 36-38. §§
rendeletei az esetben is
megfelelő alkalmazással
érvényesek.

40.§.

A fellebbező bíróságok mind
választott bíróságok idelete
ellen fellebbezésnek minősülnek.
A rendes bíróságok idelete
ellen a fellebbezés a budapesti
és marosvásárhelyi bír.

Beiglatás.

47.§.

A beiglató könyv a b. H. 58. és 70. §-ban írt beiglatás végéből a m. kir. földművelés- és kereskedelmi miniszterhivatalnál rendelkezik.

48.§.

A beiglatás a kérészerőnek személyes vagy írásbeli kérés-
malára, jogosultságának,
vagy a bejelentett kérésnek
valóságának vizsgálása
nélkül, teljesítendő. A kérés-
zerő személy. aronban, akai személyesen,
akai írásban adja elő.
Kérésnek, kellőleg igazolandi.

49.§.

A beiglató könyvben minden-
kinnek betekintési és abból
hiteles kivonatokat veheti
szabad. A beiglatási és a föld-
művelés- és kereskedelmi
minister által meghatározandó
közlönyben nyilvánosan kö-
széltetnek.

50.§.

Minden hadiárny, kivonat,
bizonyítvány stb., mely ezen
beiglatásra vonatkozik
hitelesmentes. Aronban min-
den beiglatási és minden
kivonati, minden bizo-
nyítványról stb. egy-egy fét
díj a közzététel p. 49. §-a

medelánni költészei megfize-
sündök.

Második rész:

zeneművek

51.§.

Az 1-5. és 8-50. §§. határo-
zatai megfelelően alkalmaz-
sándók a zeneművek szerzőit
illető közbefizetési jogra is.

52.§.

Bitörténetek tekintetbe
a zeneművek a szerző enged-
élye nélkül kiadott min-
den oly átdolgozata, mely
önálló szerzeménynek nem
tekinthető: nevezetesen va-
lamely zenemű kivonatát
egy vagy több zeneműsorra
vagy szólásra átiratát, vala-
mint egyazon mű egyes
hallamainak /: melodia: /
vagy motívumainak mű-
vésileg fel nem dolgozott
kinyomatát.

53.§.

Bitörténetek nem tekin-
tetnek: megjelent zenemű
egyes helyeinek idézése, meg-
jelent kisebb zenei szerze-
mények több szerző műveitől
összeállított gyűjtemények,
önálló ludománys vagy
iskolai vicelokra átvétel;

állni, hogy a fennső nagy
 a haviak fennső megre-
 nőtelt, mivel kiltóval
 a 26. §. halászata lipi iránt.

54. §.

Kitörésiért nem lehet-
 tek, megjelölve iró művek
 rennő övégeit haviatata,
 ha a fennső a rennő kisértel
 együtt adalott ki. Kivételnek
 az oly övégek, melyek re-
 nne keltet veltől kisértel-
 tek; nennő kisértet operák,
 oratoriumok, kántálók
 övégei. Ereik csak fennső-
 jök engedelmével nyomtat-
 hatók ki; együtt a rennő kisértel;
 rennő kisértet nélkül
 kiadásukra pedig a fennső-
 nek nagy jogutólatnak
 kiltón engedélye szükséges.

55. §.

A rennő kisértet kiltóval
 állal előforduló művek ki-
 kisértetnek nenne kiltó-
 rennő, kiltóval is kiltó-
 riltóval rennő kisértet, rennő
 kiltóval is rennő kisértet.
 kiltóval kiltó kiltóval
 kiltóval; nenne nenne
 a 30-40. §. kiltóval nenne
 kiltóval kiltóval.

Harmadik rész:

Szimművek, zeneművek
és zenés szimművek nyilvános
előadása.

66. §.

Szimmű, zenemű vagy
zenés szimmű nyilvános
előadásának joga a szerző
és annak jogutódait illeti.

Szimművekre és zenés
szimművekre a tekintetben
mind egy, akár jelentek meg
azok nyomtatásban stb.
akár nem. Nyomtatásban
megjelent zeneművek elő-
adhatók a szerző engedélye
nélkül is, ha a szerző a mű
címlapján vagy illemt a
nyilvános előadás jogát
nem nem karolta.

A szimmű jogszerező fordítója,
saját fordításának nyilvános
előadása tekintetében ugyan-
azon mértékben részesül,
mint a szerző.

Fogellenes fordítás (: 6. §.)
vagy fogellenes felvétel
(: 5. §.) nyilvános előadása
bírálatának tekintetik.

67. §.

Ha egy műnek több szerzője
van: a nyilvános előadás

valamennyi férfi engedélye
szükséges.

Érveges a nemmüvelés
s egy másik szimmetria
is, elég a "femur" engedélye.

53. §.

A nyilvántartás előadás jogának
határolásának tekintetében a
8-17. §. határolásai irányadóak.

Általánosan vagy alább
lelt férfi művek, melyek
elő nyilvántartás előadásuk
idején nyilvántartásban
még nem jelentek meg,
elő előadásuk majától
harminc évig; hatrahe-
gyott művek a férfi ha-
lálától harminc évig
rekesztve a joglasi
előadás ellen védelmében.

A a művelés vagy írói
mű férfi vagy joglasi
am harminc évig idő alatt
a férfi jogot bejelentése
(47. §.) bejelentik, vagy ha a
férfi, ugyanazon idő
alatt, mivel saját valódi
neve alatt közzéadásja,
akkor a 8. §. határolata lép
erővégre.

54. §.

Síri többkörös utján még
még nem jelent, de más

nyilvánosan előadott firmái-
vekre, kereszművekre és keresi
firmákra nére, fessék
meg az ellenkező és nem. Li-
súlyul, a kitérő előadást hirdető
jelentés megnevezett.

60. §.

A ki firmát, kereszművet
vagy keresi firmát teljes
nagy jelentéssel való
lávakkal jogtalanul nyilván-
osan előad, köteles a per-
sönt vagy jogutódának
okozott kárt megfizetni,
s azon felül a 16. és 23. §-ban
meghatározott bírsággal
büntetettik.

A jogtalan előadás okozására
a 20. § nyit alkalmasan
olyképen, hogy a kártérítés
összege a 61. § szerint vettetik
ki.

61. §.

Kártérítésül / 60. § / fizesen-
dő a jogtalan előadásokból be-
szűlt egyfaj jövedelem, az arvokra
fordított kiadások levonása
nélkül. Ha a mű más mű-
vekkal együtt adatott elő, a
kártérítés összegeül a bevéte-
lek egy aránylag eső része
vise vettetik ki. Ha bevéte-
lem volt, vagy ki nem deríthető.

a kiterítés ízegeit a kiterítés
belátása szerint feladja meg.

Az ar előadatok nem nélkülöz-
saját hofu erejűg kiterítés
a jogszabályok kiterítését
adva.

62. §.

A 26-50. §§ kiterítésai a fű-
művek, zenei művek és zenei
művek nyilatkozat
előadására nézve is meg-
felelően alkalmazandók.

Közvetítés:

Közvetítés:

63. §.

Rajzolás és idomítás művészet
[ars graphica et plastica] al-
talánosan művet köb-
pörös és a fűművek
van jog.

64. §.

Fű művek nézve kiterítés-
nek tekintendő az eredeti
művek, a fűművek jogszabály
engedélye nélkül akár másolat
[copia] akár gépi munka
által készült köbporos.

Az, hogy, köbporos az eredeti
művet nagyságban, vagy egy-
levegőben elterjedt kiterítés,
nagy az eredeti művek

csak egy részére terjed,
vagy nem közzétételül az
eredeti mű; 2. nem annak
valamely másolata után
készült, vagy a képrömmű
német más ágában / például
rajzmű idomításában vagy
megfordítva / állított elő
vagy építkezésre vagy ipar-
közvetelményekre alkalmaz-
ható. a. Lektorát kényen
nem villorlat.

65. §.

Nem tekintendő közzétételnek:

a.) oly szabad földelgoreis,
mely által az eredeti műből
lényegesen különbözö új
mű állíthatik elő

b.) egyes másolatok, melyek
tanulmányigazgat. áruba be-
csajlás célja nélkül készültek;
ily másolatokra azonban az
eredeti mű szerzőjének ne-
vét vagy jegyét rátekeri;
háromfar forintig terjedhető
kicség terhe alatt kiad;

c.) utolján, köztársaság s
más hasonló nyelvtanús helyen
maradandólag föltámasztott em-
lékművek másolatainak
közzétételése, más műve-
ken;

d.) ha egyes művek benyomata

a fűrő nagy, keskeny forrás
megnevezésével oly iró müve
szeltek fel, melyben a fővegy-
fő és leghyományos és a fő-
veg felvilágosításával foglalkozik;
a fűrő nagy forrás meg-
nevezésének emlékeztetése
szeltek a 24. § határozata
alkalmazandó.

66. §.

Fogas másolat agyagból,
néhány részről, mint
az eredeti mü.

67. §.

Az alany mü más-
olatára bocsátatik át,
az által meg nincs átvéve
annak löbbfűrőzési joga
is. Megrendelt aratásnak,
/ mellfűrőzést / löbbfűrőzési
joga azonban a megren-
delést illeti.

A tulajdonos nem köteles
a müvet szerrőlnek löbb-
fűrőzés végett átvenni.

De van esetekre néve az
alkalmi külön megállapodás
mire lehet.

68. §.

Építészeti müvek, iparké-
szilvények, és iparkészítési-

nyekre alkalmarolt rajz-
vagy idomító művek aláírása
és löbbsörörése, nem esnek
a jelen törvény rendelkezései
alá.

69. §.

A rajzoló és idomító művek
valamint a fényképek bíró-
lása által előforduló szakke-
lésekre nézve Budapestben,
Kolozsváron és Lágócskán
festőktől, próbászoktól,
művelőktől, fényképezők-
től és műkereskedőktől
szakértő biróságok alakítandók.

70. §.

Egyenként a jelen törvény
3. §, 5. §. b), c), és 8-46. §§-ai a
rajzoló és idomító művekre,
illetőleg ezek szerzőire, és ily
művek időszaki vagy gyűj-
temények kiadásaira (10. 12. 14. §§.)
is megfelelően alkalmazandók,
különösen is kijelentvén
hogy a nyilvánosságra hozá-
solt művekre nézve a névelen
időtartama a 11. § értelmében
szok képest határozhatik
meg, hogy a szerző valódi
vagy a művein bíró volt-e leve,
vagy ha ezen feltételt hiányosít,
meghatározást illet /14. §./ próbat.
s. lott. e.

Ölödik része Fényképek.

71. §.

Fényképeket /: photographia /:
által készült művet, egészen
nagy részben, gépi munkával,
utánképzési csakán eredeti
fényképi felvételt készítője-
nek vagy jogutódainak
/: 3. §. / van joga.

A jog örökléséhez azonban
fűkötés, hogy az eredeti
felvételt jogos levonatának
vagy utánképzésének min-
den példányát kitűné legyen.

a.) az eredeti felvételt készí-
tőjének /: vagy kiadójának /:
neve is látszik;

b.) a naptári év, melyben a
jogszerező levonat vagy után-
képzés először megjelent.

72. §.

A jelen törvény által his-
tosított mértékben a fényképi
felvételek készítői vagy ezek
jogutódaitól írt évig illeti;
azon naptári év lefolyása
után számolva, a melyben a
fényképi felvételt jogos le-
vonat vagy utánképzése
először megjelent. Ha pedig
ily levonat vagy utánképzés
nem is adatott ki, az öt évi

határidő azon naplári év
 iszolyára után számításra
 a melyben az eredeti fényképi
 felvétel történt. Több kötet-
 ben megjelendő művek fény-
 képeire a 14. § rendelkezése
 alkalmazandó.

73. §.

A jogszabottnak engedélye
 nélkül, elterjesztési engedél-
 yel kiadott képi utánképzés
 bíróiának tekintetik.

74. §.

Fénykép által készített
 arckép kivétel kébföröztési
 jog a megrendelőt illeti.

75. §.

Nem tekintetik bíróiának:
 a) oly utánképzés, mely által
 a fénykép szakszerű felhasznála-
 sával új mű alkothatik;
 b) a fényképről gyári, —
 kézmű és ipari célokra által-
 marott utánvételei.

76. §.

Egyebekben a jelen törvény-
 nek 3. és 46. §-a fényké-
 pekre is megfelelően alkalmaz-
 andók.

Hatodik rész.

Alkalmazás határozatok.

77. §.

A törvény 18. ev. .... hó

ik. napján legs íletbe. 78.
 deure kiterjed mindazon
 irás, reuei szin és képeiről.
 műveit művekre is, melyek
 ezen idő előtt jelentek meg.

79. §.

A jelen körvény íletbeli
 állás kiáltás példányok, bár
 állásuk a jelen körvény
 szerint keltva volna is, még
 a kiáltás hat, elárulhatók.

79. §.

A mondott napj valamely
 nyitvános képlet, feborlás, mű-
 csarnok tulajdonára jutott,
 nagy külföldi febrók művei-
 köl tulajdoni joggal az ország
 korolt képek is febrók köb-
 febrókis joga azok leír-
 gas kiadásait illeti, ha azok
 az iránt kiáltó febrókis által
 az ellenkező megállapítva nincs.

80. §.

A jelen körvény kiterjed
 a külföldi febrókra minden
 műve, kiáltás nélkül
 azaz: ha vagy külföldön
 jelent - meg. Külföldi
 febrókra magyarországi
 kiadásnál megjelent művei
 jussán a körvény rendelkez-
 alatt állnak.

Küljjesd sorábhá a nifronoeság
 bízalásának földéke alatt
 azon fűzők műveire is
 a kiki ő Tetsége köbki orfágai
 is királyságai illetékesége
 alá tartoznak, vagyis mely
 művek azon országokban
 is királyságokban jelennek meg.

87. §.

A jelen körülmény negrehoj-
 táseival az igazságügyi, föld-
 művelés ipar is kereskedelem
 ügyi és vallas is körökkel is-
 ügyi miniszterek, illetőleg
 Horvát és Slavonországban
 a Horvát-Slavon és Salina-
 országban birtoklik meg.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad 380/1876

Indokolás

az irói és művészi tulajdonjogról szóló törvény-
javaslathoz.

Az irói és művészi tulajdon-
jog Európának csaknem va-
lamennyi államában törvény
által van biztosítva. Nálunk
évtizedek óta érezhető annak
hiánya. Bizonyították ezt az iro-
dalomban évről évre megújuló
panaszok és az irodalmi testü-
letek s egyletek által időnként
újra meg újra kidolgozott ja-
vaslatok s részint a kormány-
hoz részint az országgyűléshez
benyújtott kérvények. De bizo-
nyították, azon törvényhozási
előmenyek is, melyeket már
országos törvénytervezetben és
az országgyűlések irományai
között találunk.

Előszörban már az 1844-iki or-
szággyűlés elfogadott egy kész
törvényjavaslatot s fel is ter-
jesztette szentesítés végett; azon-
ban annak szentesítése akkor
elmaradt.

Később 1847-ben a magyar kir-
udvari Kancellariánál ismét
kiszíttatott egy újabb javaslat,
melynek az országgyűlés elé
terjesztését azonban a körbe-
jött politikai események meg-
akadályozták.

Az osztrák polg. törvénykönyvnek hatáskörön kívülre lépése után az annak függelékéül képező 1846. október 19.-ki irói és művészi tulajdonjogi törvény nálunk is érvényben állt s midőn az osztr. polg. törvénykönyv érvénye 1861-ben Magyarországon megmunk, az Országbiz. Értekez. let. Irabályainak I. rész 23. §-ában kijelentették: „hogy az írói és művészi tulajdon képeznek, mely a törvény oltalma alatt áll.”

A Magyar korona országai és Ö. Felsőbbi Királyságai és orszá-
gai közt 1867-ben kötött vám és ke-
reskedelmi szerződésben (XIX. cz.) ju-
lag ki van jelölve, hogy: „az irói
és művészi tulajdonnak mind
két állam területén leendő köl-
csönös oltalmazása iránt a két
törvényhozás útján fog megál-
lapodás történni.”

A Magyarországi és Horvát-Szlavon és Dalmáciai országok közt
felforgott közjogi kérdések ki-
egyenlítése iránt létrejött egyez-
ményben (1868. XXX. t. cz. 9. §.) ismét
fölvételestől ex. ügy, kijelentették.
„hogy az irói és művészi tulajdon
illeső inspekciós a Magyar Koro-
na összes országainak közös
ügyeül tekintendő.”

A fobzó évben életbe lépett Ma-
gyar kereskedelmi törvény pedig
a kiadói ügyeket egész részlete-
sen szabályozván, (1875. XXXVII. t. cz.
8. csm.) ez által még előtérbe
lanabbá vált az irói és művészi
tulajdonjogról szóló törvény megal-

kolása; mert kiindóli ügyelettől csak ott lehet valóban intézkedni a hol az ennek alapul szolgáló irói tulajdonjog is törvény által biztosítva van.

E sokszor kifejezett kívánság kielégítése és ezen a régi hiány pótlása végett készült az előkészített törvényjavaslat. -

Egész szerkezetében, besorolásában is intézkedéseinek is számos részletében azon törvények nyomán készült az, melyek a nemzeti birodalomban jelenleg érvényben állnak (1870. június 11-ki törvény, 1876. január 9-ki és 1876. január 10-ki törvények) és a melyek évekig tartott előkészítés és megfontolás után, számos szakértői bizottság közremunkálásával, a törvénysekek gazdag törvény tárána és az irodalom nagy száma szakmüveinek fölhasználásával dolgoztatták ki. -

Főelve e törvényeknek: lehetőleg elkerülni minden casuisticus intézkedést és csupán az alapelvek megállapítására szorítkozni, mert hosszú tapasztalat és törvénykezési gyakorlás bizonyítja, hogy ezen kérdésekben az elve kimondottjából meg-határozások és szigorú definitiók könnyen bal következményekre vezethetnek; sokkal szélszerűbb tehát oly általánosságban állapítani meg az elveket, hogy azok előforduló esetekben a szakértők és a bíróság ítélését

stórosan a korlátozások.

Ez az elv azonban csak az elő-
vettes "szellemek" definitiójánál
szolgált irányadóul; de nem ter-
jedt ki a javaslatnak az eljá-
rást szabályozó részeire, a me-
lyek, a dolog természetét szerint,
szabatos és világos meghatáro-
zást követelnek. -

A részletes indokolás is főleg az
előbbi pontokra nézve mutatko-
zik szükségesnek.

Az 1§-hoz.

Az első rész védelmének tár-
gyát "az írói művek" képezik.
Miként kinevezendő írói művek: igen
nehéz volna a törvényben defini-
álni. A törv. azonban ha szemelőtt
tartja egyfelől azt, hogy a törvény-
nek oxéja a szellemi munkák
védelmére, másfelől pedig azt,
hogy az ily munkáknak belső
becsét, vagy irodalmi jelentősé-
gét mérlegelni éppen nem felada-
ta, minden előforduló esetben
meg fogja ítélni, hogy a kin-
dies munka "írói művek" se-
kinthető-e vagy nem.

Az irodalmi dolgozatok vagyón-
jogi jelentősége teljesen különbö-
ző lehet azok irodalmi értéke-
től; egy-egy néhány lapból álló
sankönyv, naptár vagy szakács-
könyv néha nagyobb vagyons-
képviseletet mint a legkitünőbb
tudományos könyvek, a jelen
törvény főleg vagyónjogi szem-
szökre vonatkozván, ama-
zok éppen úgy részesülnek védel-

mében, mint ezek.

Hasznos állatának kifejezés a „gépi többszörözés” is. Ezzel van alatta a typographián kívül a nyomdai iparnak minden olyan tevékenysége, melyek többszörözéssel alkalmasak; a törvényekkel felfüggetlenül megvilágosítottan felszárul a 4-ik § utolsó pontja, mely szerint még a leírás is, gépi munkának tekintendő, ha nyomtatás helyett más módon van járva.

A 2-ik §-hoz.

A gyűjteményes vállalatok példái: folyóiratok, kézikönyvek, évkönyvek, hírlapok, anthológiák, imakönyvek, szótárak, encyclopaediák stb. Kiadói az ily vállalatokra mint egészre nézve, a szerzővel egyenlő védelemben részesülnek, de az egyes adalékok tulajdonjoga azok szerzőjét illeti, a ki a 10-ik § szerint bizonyos idő múlva arról szabadon rendelkezhetik.

A 3. §-hoz.

Az írói és művészi tulajdon örököségi joga minden európai törvényhozásban szentesítve van, és ugyazírt munkálkodásának kellő megjutalmazása, mint az irodalomnak legjobban felfogott érdekében is el van ismerve azon elhelyezése, hogy azok, a kik talán egész életüket irodalmi munkásságra szentelték, e munkásságukat anyagi

hasznában, legalább legközelebbi örököseiket is részesíthetik. Visszaes el van ismerve az is, hogy az irói és művészi tulajdonjog nem tekinthető kizárólag családi vagyonnak, s nem szállhat nemzedékről nemzedékre akár századokig; mert ily öröklés a tudomány s a közművelődés terjedésének igen fontos érdekével ellenkezhetne. Valamennyi törvényhozás azon közép úton áll tehát, hogy a kizáró jogot magának a szerzőnek, míg él, és legközelebbi örököseinek, biztosítja egy bizonyos ideig, ennek eltelével pedig, kizárván a fiscus hátramaradéki jogát, palább írtk §-j az irói művet köz tulajdonnak tekinti. E határozás az előterjesztett törvényjavaslásban (2. cikk §) 30 évre van szabva egyértelműleg a nemzeti birodalmi és 1846-iki osztr. törvényekkel: ex időtartam vehető, közép ajánlattal, egy emberöltő időnek, ennél fogva a kizárótt oxék leghehlyesebben követhetnek.

A 4. cikk §-hoz.

E §-ban elvileg ki van mondva, hogy irói művet akár egészben, akár részben a szerző engedélye nélkül kinyomtatni tilos van, és bítorlásnak tekintetik. Ez általános elvöl azonban az alábbi 7. cikk §-ának bizonyos eltéréseknél van helye. A törvényalkotás által elkövetett sérelem egy régi magyar szóval, bítorlás-nak van nevezve; mert a kifejezés egyaránt alkalmas határo a törvény.

nek mind az őt részére, úgy az írói és zenei művek utánnyomására, mint a finnművek és zeneművek nyit-
vános előadására s a képző művésze-
ti művek és fényképek tilos utánkép-
zésére. Bár sokaklannak s talán
az első hallásra tulajdos keménynek
tetszik is a szó, megfelelőbb nem vol-
na könnyű találni, s például az
angol jogban e sérelemre használt
kifejezés: piracy (eredeti értelmé:
tengeri rablás), minden esetre még
keményebben hangzik s vonatko-
zása még ásvittetb.

A 6. §-hoz.

E törvény legfontosabb kérdési-
nek egyike a fordítások szabályo-
zása. Irodalmunk sokkal töb-
bet ültet át a német, francia,
angol, olasz stb. irodalmak mű-
veiből, mint a mennyit azok
tőlünk vettek s nemzeti műve-
lővésünk érdekében rendkívül
fontos kérdés az, hogy a művelts
nemzetek nagy irodalmi előállításai
el ne zárlóssanak.

Az írói és művészi tulajdonjog
kölesönös biztosítása azonban
már előtérbe hozta nemzetközi
szereködések által is szabályo-
latik s az ily nemzetközi szer-
ződések nemperint a fordításo-
kat is eltiltják. Ily nemzetközi
szereködések kötelező ereje Magyar-
országra nemve eddig elé nincsen
ugyan világosan kimondva, de ha
az írói és művészi jog védelméről
szóló törvény megalkotva lesz,
ily szereködések kötése is valószínű.

leg elkerülhetetlennek fog mutatkoz-
ni. Ezen kívül pedig O. Föltsze söt-
bi országai és királyságaival szem-
ben a kölcsönös olthalom, mint fen-
tebb említve volt, - már szerződés
szerint is ki van kötve. Ha ezen
országokkal, és kiőbb egyenként
a külföldi államokkal is szerződéseink
lehetnek, azokban a fordításokra
nézve magunknak kölcsönös ked-
vezményeket tartani fenn, biko-
nyára nagy nehézségekkel járma-
soktól ezekre megújuló átközdá-
lyokba és ellenvetésekbe ütköz-
hetünk. Erősebb tehát a nehézsé-
geknek már előlegesen eljött venni,
s úgy szerkesztetni a törvényeknek
szövegét, hogyha a nemzetközi
szerződések szokott formája és
szövege szerint a szerződő felek
kölcsönösen kötelezik is magu-
kat, a másik szerződő állam
irodának műveiseinek ugyan-
azon jogokat megadni a me-
lyekben saját aláíróval költöztetve,
s saját országos törvényeit szerint
rekesztelnék: ily szerződés által
ne legyen előttünk a külföldi
irodalom fordíthatási joga, és így,
minden további fölvetel nélkül,
elkárva.

Mert valóban a fordításokra
nézve, midőn Magyarország
egyik szerződő fél, a kölcsönösség
legnagyobb mértékű talanságát
fogalmát magában. Oly kölcsö-
nösség az, melyben az egyik szerződő
fél mindent ad, a másik semmit.
A Magyarországi nyelveken ma-
gyar, horvát, szerb, román stb.

kiadott munkákból igen ritkán fordítanak egyes-egyet francziára, angolra vagy olaszra, ily fordításért a magyarországi szerző talán soha sem kapott honoráriumot, sőt német nyelvre fordított műveikért is igen ritkán. Tízons mi kénytelenek vagyunk felvázsk fordítani a magyar nyelvekből, hogy nemzeti műveltségünk az európai műveltség nyomán haladhesse, s az ily fordítás jogát mihegy nemzeti szerzőknek volnaunk köelve, a legtöbb esetben talán kiadóink nem is volnaunk képesek megfizetni, mert a külföldi irók nagy része igen nagy közönséghez sűrűn fogva igen nagy honoráriumhoz lévén szokva, a fordításért is oly díjat követelnek, a mit a csekély száma példányok eladásából várható haszon nem fedezhetne.

Törvényünk ezen fát úgy kell tehát szerkesztenünk, hogy ha egy külföldi iró, nemzeti szerző által, a belföldi szerzővel azonos jogokat nyel, ez által biztosítva legyen ugyan az ellen, hogy művet eredeti nyelven utánnyomatni, vagy oly nyelvre, mely a nemzeti közi köznyelviságon nagyobb jelentőséggel bír, lefordítani lehessen, de a magyarországi kiadó nyelvekre való fordítás kivételleges joga csak azon feltétel alatt legyen biztosítva részére, ha bizonyos kikötéseknek egy bizonyos megadott idő alatt eleget tesz és ez által kimutatja: hogy jogait e tekintetben is csakugyan

fen akarja tartani.

A javaslat különben e részen is a német birodalmi törvény nyomán halad, mert a német birodalomban is sokkal több munka fordíthatván idegen nyelvekből, mint a mennyi németből fordíthatik angolra vagy francziára, a helyzet ott is némileg hasonló volt a miénkhez, ők sem akarták tehát a külföldi szerzőkkel szemben ők nélkül megköttetni magukat. Ezért törvényükben általában elvaz, hogy fordítani bár mely művet szabad, de a szerző biztosítja magának a fordítás jogát is, ha eleget tesz a következő feltevéseknek: a, a fordítás jogát műve exemplárain fenszaktja; b, a fordítást az illető nyelvre egy év alatt megkendi s 3 év alatt befejezi; drámai művek fordítását pedig fél év alatt be is fejezi; c, a fordítás megkendését a lipcsei városi tanácsnál vezetett „Eintrags-Rolle” kérmára bejelenti s a beiktatási díjat befizeti. A német birodalmi tanácsban a törvény tárgyalása alkalmával sőt annak motívumaiban is leplezetlenül kimondatott, hogy ezen intézkedésnek fő célja a külföldi szerzőkkel szemben, a nemzetközi eszmecsere és művelődés érdekében, a fordítás jogát maguk számára biztosítani.

Az előterjesztett magyar javaslat szerint minden velünk kereszódő kül állam polgára biztosítva lenne az ellen, hogy művét Magyarországon az ő engedelmé nélkül eredeti nyelven kiadni, vagy a nemzetközi könyvtársáron jelenséggel bíró nyelvekre (angolra, francziára, olaszra és németre) lefordí-

hani képeiben. Ha ily külföldi szerző-
ságnak is van kivül meg arra is szűkít-
késre, hogy műve magyar, horvát, szlovén
vagy szerb nyelvűre se fordíthatók az ő
engedélye nélkül, akkor gondoskod-
nia kellene arról, hogy a jogosított
fordítás megkezdése a kereskedel-
mi ministeriumnál bejelentés-
sétől szikonyos idő alatt a jogosított
fordítás meg is jelenjen. -

Excel eljelenne tehát véve annak,
hogy valamely külföldi mű tőlünk
véglegesen elmaradjék.

A 7. §-hoz.

E §-ban vannak foglalva azon
kivétel esetei, melyekben a szerzői
jog a hírlap irodalmi eszmessége, a po-
litikai tárgyalások nyilvánossága, a tu-
dományos buvárlat és kritika szabadsá-
ga és nevelésis az irodalom fejlődésének
érdekében korlátozás alá esik. Ezen §
megengedi:

a, déni, megjelent mű egyes helyeit
vagy kisebb részeit;

b, önálló tudományos műbe fölvenni
kisebb terjedelmű írói művet;

c, iskolai, egyházi vagy irodalom-
történeti célra anthológiákat és chres-
tomatiákat szerkeszteni.

d, nyilvános hírlapoknak oly cikke-
it, melyek képirodalmi vagy tudományos
dolgozatnak nem tekinthetők, le nyomtatni;

e, minden törvény, hivatalos rendelet, úgy
sinté politikai szónoklatok szabad közlo-
matását; valamely szónok beszédeinek
gyűjteményes kiadására azonban csakis
szerzőnek van joga.

Ami az idézetek terjedelmét illeti annak
szorosabb meghatározása szándékosan
mellőztetett minden előforduló későbbi

esetben a bíró feladata a leendő működés eseté-
 ben a határozó bizottság véleményének
 meghallgatása után, meghatározni,
 hogy az idézet terjedelme és jellege oly
 szerkesztendő-e, a mely a törvénynek meg-
 felel, vagy részben már bitorkalmakkal
 kint áll. Korosabb meghatározás, az
 idézetnek quantitativ meghatározá-
 sa, nem vezet célhoz s többet árthat
 mint használhat. Az 1846-ki oktr. tör-
 vény például egy nyomtatott iorvji kö-
 vet enged bármely műből szabadon
 lenyomatni, de ezen egy iorvji idézet
 némely esetekben valódi sérelem lehet
 az eredeti mű szerzőjére, más esetekben
 pedig tulajdosan megnehezítheti va-
 lamely tudományos kérdés kifejtését
 vagy bírálását. Mert nem az átvett
 sorok száma lesz valamely lenyoma-
 tot bitorkáltsá, hanem a lenyomatának
 célja és eljárása. A ki például egy
 anthológiát állít össze pusztán nyel-
 veskedő cselből s lenyomat abban egy
 egy ívet minden jelesbb költő műve-
 ből, vagy például egy szerkesztő, a ki
 egy költőnek minden versét egyenként,
 de következetesen után nyomtatja,
 bár egyszerre soha többet egy iorvvel.
 bizonyára jobban sértene az írói ta-
 lajdonjogot, mint az a tudós, a ki
 egy tudományos munkából, elemzés,
 bírálás vagy továbbfejtés végett, egy
 önálló tudományos műbe két-három
 ívet is átvenne. A megengedett egy ív
 némely esetekben igen sok, más es-
 etekben igen kevés lehet; s minden eleve
 megvont határosonál meghölvén a
 bíró kezét, ez által csak a visszaé-
 léseknek nyujtsa kibuvó ajtót.
 A bíró azonban minden egyes esetben biz-
 tosán fog intézkedni, ha szemelött tart.

ja, hogy a törvénynek fő célja: védeni minden írói munkásságot és megőrizni annak hasznosító sértéseit. -

Ex clo szerint a f. d. a. pontja alapján szabad tehát chrestomatiák és anthologiákat kiadni, de csak azon feltétel alatt, ha azt egyházi, iskolai vagy irodalomtörténeti cél igazolja. Ez anthologiák továbbá népmesék, népdalok, közmondások, régi korbeli írók műveinek gyűjteményei, az utánnyomás ellen a 2. § által vannak védve. A gyűjtemény anyyiban lesz tulajdon a gyűjtőnek, a mennyiben saját irodalmi munkásságának nyomait akár a rendezés akár a felbontás vagy egybeállítás által reá tette és kimutathatja, hogy valaki ezt sértette meg. Egyes népdalok, közmondások nem válnak sajátosírói; a népmese sem, de már annak stílje, elbeszélése, igen. -

A mi az ugynevezett inéditák kitérőjéről, a törvényjavaslásban szándékosan van ezek védelme is mellőzve, mert igaz ugyan, hogy a ki valamely régi kéziratot, okiratot vagy több senki tulajdonjogaiban nem tartozó régi írói művet felfedez és kiad, olykor sokkal több tanulmányt és munkásságot fejt ki, mint nemely uj mű szerzője, egyes esetekben méltán megindemelne az utánnyomás elleni védelmet, de más részeről, ezen korlátozás vesztélyes lehet a tudományos irodalomra; az első kiadás néha igen gyarló, hiányos vagy hibás lehet, nem volna helyes ezen első kiadás kitérőjé más jobb kiadásokat megakadályozni, kiváltképpen a felfedezett régi kézirat tulajdonosa példának: közlevéltár közkönyvtár stb.; az új kiadás ellen semmi kifogás

nem tess. Az első kiadás már ugy is részesül azon előnyben, mely együtt jár az első kiadás és értékpénzével; továbbá védelem tehát a törvényben nem is biztosított részére.

Kafonlónan elöntetlenül maradaxon kérdés, hogy máskor leveleinek kinyomtatása mely mértékben tilos Igen nehéz volna e részben is szoros korlátokat szabni. Egy részről bizonyos, hogy irodalmi, költészi, korrajzi vagy más kafonló érdekekkel bíró levelek kinyomtatását megengedni nem lehet; más részről lagadhatatlan az is, hogy egyes újleti levelek felhasználása meg nem tekinthető olyszervi sérelemnek mely a jelen törvény tilalma alá tartoznék. E körökhöz axonban a határvonalakat eleve megjelölni alig sikerülhetne szélszerűbbnek látszott, említetlenül hagyva a kérdést, annak megoldását az I. §-ra utalni, mely minden „írói műve” védelme alá vesz; mert aki valamely levelet irodalmilag felhasznál, csak maga elismeri azt „írói mű”-nek s nem fogja elkerülni a bitorklás vádját. —

A 10. §-hoz.

A Magyar Keresk. törvény 51. §-a így szól: „A kisebb dolgozatok, melyek hivatalnak vagy folyóiratnak engedtetnek át, megjelenésük után a szerző szabad rendelkezése alá kerülnek.” Ezen határozatokhozly kisebb dolgozatokra nézve, minők a hivatali czittok, tudósítások, levelek, tárcák stb. a jelen §-is érvényben tartja; axonban egyetemes mind meghatározza, hogy a folyóiratokhozly adott tanulmányok, értekezések stb. csak egy íz mulva megjelenésük után kerülnek ismét a

szerző rendelkezése alá. Ely megkötés-
rosás, mely megfelel az irodalmunkban
már is általánosan követt eljárásnak.

A 12. §-hoz.

A szerző halála után kiadott művek-
re nézve nemely törvényhozás azok első
közrebocsátásától számítja a 30 évi védelm
tartamát. Ely számítás azonban ellen-
kezően azon elvvel, hogy a szerző halá-
la után 30 év múlva annak minden
műve a köztulajdonná váljék, a je-
vaslatban megegyezőleg a nemzeti Iro-
dalmi törvényvel, a 30 év ily művekre
nézve is csak a szerző halálától számíthatik.

A 26. §-hoz.

A bírósági perekben az első folyamodá-
su bírói illetékességet két skála fogva lát-
tott püktiséseknek összesen 3 törvényszékne
ruházni: 1° azéit most az eljárás természeté-
vel fogva püktiszes, hogy a bíróság székhelyén
legyenek a szakértő biróságiak; 2° azéit
hogy, e specialis termelésű ügyekben, melyekre
nézve a bíró az alábbi 29. §. szerint még a bírósá-
gok joghatályáról szóló szabályokról is főlöl-
dani tartozott püktiségeknek, biztosíthatók az el-
járás, a felfogás és ítélet leherő egyformasága.
Szakértő biróságiakat csak a nagyobb városok-
ban, az egyetemek és irodalmi központ helyén
lehet fölléltatni; ily nagyobb városi bíróságok-
nál ezek tagjai püktisig eseten közvetlenül is
érintkezhetnek a szakértő birósággal s egy-
közvetlen érintkezés legalkalmasabb arra,
hogy egyenlő eljárás biztosítsa s a törvény-
nek egyenlő alkalmaként segítse előbe-
lépni.

Fuentebb már ki volt fejtve, hogy az iro-
tulajdonjog törvényhozása közügye Magyar-
országnak, Horvát-Szlavon és Dalmiát orszá-
gokkal; emielfogva egy első folyamodáson tör-
vénybírók és állandó szakértő biróságiak
hágrábban is fölléltatandók.

A 47. §-hoz

Az írtatókönyv azonban, a Magyar ko-
rona országainak összes területeire nézve, egy
központban kell hogy rendelkezék, mert ezen

intérmény csak egy felületet meg valódi csele-
jének. E bejegyzés rendeltetése: igazolással
feljegyezni oly esetekben, midőn: a) egy nő-
telenül vagy álnév alatt kiadott mű szerzője
a mű első megjelenésétől számított 30 év tá-
ráljájáig helyét megakadlyozta jogát hozzákü-
lde halála után 30 évig (II. §.); b) ha egy
nőtelenül vagy álnév alatt kiadott mű-
ről vagy zenemű szerzője ugyanily meg-
hosszabbítás kedvezményével akar élni (58. §.);
c) ha egy nőtelenül kiadott közs vagy szobor
mű szerzője ugyanekem kedvezményt kívánja
(70. §.); d) ha írói mű szerzője a fordítás
jogát fenntartotta magának és a megszerzett
hasáridő alatt a jogosított fordítást való-
ban el is kísérelte (6. §.).

A bejegyzés ez esetekben nemcsak
a szerző érdekében, hanem még inkább a kö-
lönység érdekében szükséges, mert a ki egy
anonym művel első megjelenése után 30 év
mulva újra ki akar adni vagy tudomást
akar peresni arról hogy valamilyen idegen
mű szerzője fenntartotta-e magának a for-
ditási jogát és eleget tett-e a törvényes fel-
teteleknek, annak módját kell nyújtani, hogy
ez iránt egy központi hatóságnál biztos fel-
világosítást nyerhessen és ne kelljen sok helyen
kutatnia. E névben egy központi hatóság
kijelölése annyira szükséges, hogy az egész
nemzet birodalomra nézve is egyetlen hely-
(Lipce) jelöltetett ki s annak hatásköre
kiterjed az egész nemzeti birodalomra.
Már csupán a külföldi szerzők iránti
megtérítésség is megkívánja hogy a Magyar-
Korona országaiban se legyen több egy ható-
ságnál a bejelentés elfogadására s ezzel
az a földművelés-, ipar- s kereskedelmiügyi
minisztérium jelöltetett ki, melynek hatáskö-
re más ügyekben is kiterjed Horvát-
Szlávon országra.

A javaslat 2., 3., 4., és 5. részére nézve
ugyanazon elvek követendők, mint az
írói tulajdonjog szabályozásánál. Lehe-
tőleg kerülne valam minden casuisticus
névelkezés, de gondoskodnunk, hogy

szükség esetre szabadokk névelni.
nyel álljon a bíróság rendelkezé-
sére is segítse megállapítani
a leugallást.

A kezeművek tehát, vedekem
lekinthetében, ugyanoly kedvet
melyben részesülnek, mint
az irodalmi művek. A törvény
széles értelemben is, megvédeni
minden fellelmi munkát
meggátolva a puorta gépi
utáirást, de nem akadályozni
a szabad áldolgozást. Ez elv,
van kifejezve az 52. §-ban. Ezen
egy. mint a szabadmunka
könyvekkel: szolgáljon a régi
mű inspirációként, újabbak
megkeresésére, de kizárva
a fellelmi nélküli másolatot.
Ez értelemben vannak meg-
engedve megjelentetve
művek egyes helyeinek ide-
zési is (§ 53. §.). E két orakara
lapján az m. m. kivonatok,
arrangementek egyenesen
felve vannak, de az m. m.
variációk, phantasziák, pos-
sibilitások, quodlibetek megenged-
hetők, részesülnek „szabad
áldolgozatok” (§ 53. §.) részesül
mint „egyes helyek idézési”
§ 53. §.) csak fel ne merjenek

a halálom nagy és ne mulassanak
megnevezni a förtvést. Az egy
idevelő idevélő fiamat arca,
benyújtatálva meghal-
nom igen oly nehéz volna,
mint irós művekkel az
idevelő sorokét.

A fiammunk és a nemünk
nyilvános előadásának joga
együtt jár azok fűrészi és
lapdörnyögéssel s ily eseményben
van szabályozva az 56-68. §§ ban
előírásnak addig talán
még több visszaélés történt
öröszgörsé, mint az
előírásokkal. A mely
szemű a fővárosban ismét
amint, az a vidéki fiamat-
sültek is műkedvelők
minden engedély nélkül
kedvük szerint roaktmányol-
ták. A fűrészi, hogy joguk
vannak védhesse nagy egy
alatt a bíróságnak megneve-
zése, kénytelen volt azon
együttlen másdörnyögéssel,
hogy nyomatásban nem adta
a művel és eráltat és
szóval elűpté s azon kért
mellenségek volt kért,
hogy híres vagy hírnév
másként nyomatásban nem
eladólva vagy megvevő kért

járja le az ország fiainak
 Airodalom pedig szintén
 megfontaltatott azon elonyok-
 kól, melyek ily művek köm-
 borsálatával is emelt alapján
 a hivatalos hivatalokkal és iro-
 dalom elterjedésével együtt
 járnak. Csak a legutolsó evet-
 ben mert a nemzeti fiainak
 az előadás jogának és is
 fontosságának kiserkeben, és
 bírvá kiseréségének melletti-
 nyosságában, megindultam
 egy nyomtatott kiadványt
 melynek indoklás erejénél
 az önkéntes és más lapokkal
 lehet; de ezen vállalat is csak
 a jelen körülmény által nyer-
 vátó körülményes védelmet
 /:66.8:/ melyhez ki van mondva,
 hogy a nyomtatásban megjelent
 szövegek a fentebb engedély-
 nélkül nyilvánosan elő-
 adhatni tilos. De ez esetben
 a tilalom, a dolog természetéből
 fakad nem létezik ki,
 mert a nyomtatásban kiadott
 szövegek egyenesen az eljá-
 rásra van fűzve és nem lehet
 a hallgatók közt vagy kisebb
 fiainak és nagyobb vagy kisebb
 nyilvánosság köztülsége alig lehet.

A képréművészetek védelmére
 vonatkozó 163. §-ot 188. §-al felváltva,
 ismét a fentebb kifejezettel
 és alábbani hivatva vannak
 alkalmazni az önálló művészi
 munkálkodást. A védelem a
 művekre nemcsak a gépi
 töbförzés, hanem a jogtalan
 másolat ellen is frktízes,
 bár tanulmányi céllal egyes
 másolatok megengedettek
 (165. b.). A művészi jog védelme
 nemcsak az anyagi körveletben
 megkésztetésben állhat, hanem
 azon morális nevelésben is
 mely gondát utasítások által
 hárít a jövőre, s vért néma
 nyilvántartás körében felállított
 emlékművekre nére is, melyek
 töbförzését / fenykép vagy
 rajzok által / eltiltani elég
 lehetne, frktízes a művészi
 jogát legelőbb annyiban
 megismerni, hogy a töbförzés
 csak más műnemben enged-
 lészik meg. De ne legyen szabad
 egy emlékfotóhoz gondát
 roboroskálással, domboormű-
 vel domboorművel stb. má-
 soknak utasítani. A jövőnek
 egy is érdekében áll, hogy ily
 másolatokat ő maga állítsa
 ki, s legyen eléged a körülmény

e részbeni kívánságainak.

Építészeti művekre a
 törvény védelme nem ter-
 jezthető ki. Azon az építészeti
 tervezéseket stb. illeti, amelyek
 az 6. §. d) pontja által teljes-
 sen védve vannak. De kév-
 en épületeket és a tervezés
 vagy fényképezés és az után-
 zás ellen védeni nem felelőssé-
 ges és nem is lehet (68. §.) Tör-
 vénykezési művek védelme nem
 vonható a törvény keretei-
 mellé azok szerzőivel szemben
 fogva az ipar szabadalmak
 kérdésével együtt egészen
 külön intézkedéssel kíván-
 nek. Ennek fogva oly művészi
 rajzok (domborművek stb.)
 melyeket szerzőjük egyes
 megegyező iparkezési műve-
 alkalmakkor, mintán is
 védelemmel tovább a tör-
 vény védelmében, mert a ki-
 taly iparkezési műveit utánzó,
 nem tudhatja, hogy az külön
 művészi védelem alá tarto-
 zik, arra pedig nem volna
 kényeztetendő, hogy az ipar-
 kézi műve egyes alkalmak-
 nek külön eredet és jogi
 viszonyait is nyomonra
 (68. §.)

Mivel a fentebb említett
 helyen igazán a fegyver-
 szet is bevezetett a törvény
 javaslat keretében (1771-76. 38.)
 a határozatban tárgyolt és ebből
 erre kötelezőül igaznak
 oly fontos szerepe van
 az állami műveltség elő-
 mozdításában, kiutalásu
 a fegyver és fegyver-
 mestereinek hiányolá-
 sokban tárgyalt és népon-
 rósítás által, hogy mellett
 megindult a törvényes ve-
 delés és egyrészt mind
 szükséges nemcsak korláto-
 zásokat is állítani föl. E
 kértésről van fenn előt-
 tartva az előterjesztelt ja-
 vaslatban. A fegyver-
 a hiányok, igények, városi,
 fegyver, fegyver-
 veltség fölvezet és erről le-
 nyomtatott kért, védelmi
 részről a leendőnek állás
 és hátrahagyott munkája
 gyümölcsei. Természetesen
 fellelő alkalmat és sekun-
 dárban alig lehetne fő, sem
 nélkülözve a védelmi hadi-
 is csupán akkor van mérv,
 hogy az illető felkészítés egy
 időre biztosítsa.

és vétra tehát öt év után
mughatarozva /: 72. §: /

Az aranyképekre névvel aron-
ban a fényképezésnél kivé-
telet kell tenni, illetőleg. 67. §
szendkeresét még határozot-
tabb tilalomképen kifejezni,
mert a ki egy fényképezésnél
beveteli magát, ezzel még
nem ad annak jogot, hogy
képét szabadon áruba bocsát-
hassa. (: 74. §: /

A könyvnyomtatásról és
/: 77 - 81. §§: / a bevezető inté-
kedésen kívül kimondja,
hogy a felsőbbi és alsóbbi
is királyságairól fennben
a nyomatásról a fentebb
már említett rendelkezési
határral érleltében.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

382
1876.

Lendap

Az előbbi kérem
reklámszerű elterjedés,
Csengeny mártalék,
mókák és ludak,
kínálatára vették
Küldöttem. 1876
ápril 26-án

Ágoston
sz.

MATYÁS JÁNOS
TUDOMÁNYOS LEADÉKA
KÖNYVTÁRA

É.k. 1876 apr. 24-én

Vasárnap 22
IV 76.

382. Nagyságos akadémiái Főiskolai Ur!
Üzeneteket kedves barádom!!

Az akadémiái szabályok - i ezek teljesítésére lesz
felfüggesztésom - folytatni: im küldöm
ezenmel „Önéletrajzom” ill. az, vázlat-
vára lán már IV-dik, mindenesetre a leg-
utolsó complete körleménye, a levélsár
fámaára, holgom usom használatra vége.
„Fracto margine” van írva; azaz: csomó;
Nem tudom, ha helyen és maga
rendjén van - e azon körlemény, hogy:

minsen c' körlemény fűtésom
idejétől kezdve, mindent magában foglal,
a' mit biographiámat illetőleg fölemli-
tendőnek tartottam, a' nyilatkozás elég-
bül lesz visszavonulatom - és így ugyhólm
elő" halossá leszem egész idejéig;

minsen hat előbbi mindhárom
körleményem, a' reverendebbetre fűnt

helyes kapcsolatokul elfoglató „föltöleggi” vártak:
azoknak kéréimhez leendő meg- és viffa-
küldéséről kérhetem?

Ista igen; úgy kérem azokat mi-
nél előbb ide való juttatására, mi nehem
egyszer mind megnyugtatásul folytatandónak
néztek, hogy ezen küldeményt megkapni; és
illető helyre – a tényleg nem sokára leendő
felbonthatásig – el- bocsátani méltóztatom.

Még a jó Vörsen elcsenmek kedve,
én nyugalmomban ugyan, de teletelvégből élni
nem – kívánván: folytatást fogadtatom a
literatúrával, és a, nulla dícsővire lineáris
felkiismeretesen és ernyevelten burgozó-
gat, a lehetőségig megparrom. Mert a:

„ – – nec tristem fenestram

Ducere, nec cytharâ carentem” – erről

Horatiusnál én is eszem a mindenki úr,
Vörsenek.

„Egy elhunytnak levelei” cím alatt ragadt,
és mindig szabadon válogatható tárgyakra érde-
lő Munkába fogtam, melyből I. levél, úgy
90. sorsíven már lépés van, és folytatom
ezt még a sor a végő pontosan reá nem
nyomja. Ebben leginkább a napi kérdések
iránti kéresem fejtegetem; mi egyszer mind
már lépés, és leírására lepereselt, és hol-
som után törebből isantó „Emlékirásaim”
folytatásait is folytatandó.

Többre mind magunk – mind épe-
gény imádott barátai – a jó Vörsen minden
áldását kérvén, és magam is sapadtak pi-
ves barátságára és jóindulatára ajánlván –
és májdan jó emlékeztetésért esztendő, holgy
maradtok

igaz díszelő barátja:
Ésoltos Vörsen.

Levélgyűjtemény

Isolvas n. 1.

Méltóságos Úr,

"Ön-Értekezését" megkaptam, és le-
peresétek, úgy a mint, volt elterjedt;
egyre semind kíváncsiak az eddig be-
küldött ~~három~~ névleges életrajzra,
ant, melyek közül, hivatalba lépem,
kv. Kesztyűs Zsuzs, de az 1840. k. k.
mint a felül névleges ~~procurator~~ is
munkája, nyitva találom, így áll,
porban ~~személyes~~ van ~~vizsgálathoz~~,
Lásni.

Marnóczy Károly névleges lehel
Budapest, 1876. április 26-án

Méltóságos Úr

aláírás

ACADÉMIE ROYALE

DES

SCIENCES, DES LETTRES ET DES BEAUX-ARTS

de Belgique.

(Place du Musée, 1, Bruxelles.)

Art. 14 des Statuts organiques. — La correspondance de l'Académie se tient par le Secrétaire perpétuel, organe et interprète de cette Compagnie.

Indicateur, N° 9884.

Bruxelles, le 21 avril 1876.

Monsieur le Secrétaire général,

J'ai l'honneur de vous adresser
réception de l'exemplaire de la Médaille
frappée à l'occasion de l'accomplissement de
votre grand Dictionnaire Hongrois.

Lors des prochaines séances je ferai
hommage de cette Médaille au nom de
votre Académie.

Je ne fais que devancer les intentions de
la Compagnie en vous offrant dès à présent ses
remerciements au sujet de ce don qui figurera
avec honneur dans son médailler.

L'Académie est heureuse de vous féliciter,

A Monsieur Arany
Secrétaire général de l'Académie

Rapide des Sciences et Hongrie

à Budapeste

en même temps, au sujet de la
publication de l'un des plus
remarquables travaux de votre
honorable corps savant.

Je sais cette occasion pour vous
remercier des derniers volumineux
envoi de vos recueils.

Après, je vous prie, Monsieur le
Secrétaire général, d'exprimer de mes
remercements les plus distingués.

P. Le Secrétaire perpétuel absent,

Le Secrétaire adjoint,

Comte Marichal

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

É. k. 1846 apr. 24.

383.

Ernő köpönyök.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyszekintetű

Magyar Királyi Tudományos Akadémia.

Az ide f. alatt mellékelt röpiratok
midőn a Nagyszekintetű m. k. tud. Akadémiának
beküldetése, - esedezem miszerint elcsinálni kégyesked.
jék azan megfigyelve mellyel a munkát a m. k. tud.
Akadémiának ügyjelője bátorkodtam.

Budaörsen 1876. évi April hó 15-én

Síjtelletel

Barnolak Nándor
ügyvéd

Ért. 1876 apr. 24.

384.

~~A munka külső is benne,~~
~~és azonos.~~

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

La polyamorie,
ou la multitude

386
876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

elms

PERSONNEL

DU COMITÉ-ORGANISATEUR DE LA 3-e SESSION DU CONGRÈS INTERNATIONAL DES ORIENTALISTES

Président du Comité

Grigorief (Basile), professeur de l'histoire de l'Orient et doyen de la faculté des langues orientales à l'université Impériale de St. Pétersbourg.

Membres du Comité

Patkanof (Kéropé), professeur d'Arménien à la même université.

Chwolson (Daniel), professeur d'Hébreu, de Chaldéen et de Syriaque à la même université.

Kuhn (Alexandre), attaché au gouverneur général du Turkestan russe pour les recherches archéologiques.

Osten-Sacken, baron (Frédéric), ci-devant vice-directeur du département Asiatique au ministère des affaires étrangères, actuellement directeur du département des relations intérieures au même ministère.

Dorn (Bernhard), membre effectif de l'Académie Impériale des Sciences de St. Pétersbourg pour les littératures et les antiquités musulmanes.

Veliaminof-Zernof (Vladimir), membre effectif de la même Académie, pour la même spécialité.

Trésorier

Guirgass (Vladimir), professeur d'Arabe à l'université Impériale de St. Pétersbourg.

Pour la correspondance étrangère

Rosen, baron (Victor), professeur-adjoint d'Arabe à la même université.

Pour l'Exposition

Lerch (Pierre), Secrétaire de la Commission Impériale d'Archéologie.

Membres-correspondants

En Russie

- à Moscou, pour les provinces centrales de l'Empire — Madame **Olga Fedtschenko**, veuve du célèbre voyageur en Asie Centrale.
- à Kazan, pour les provinces trans-Volgiennes — M. **Joseph Gottwaldt**, ci-devant professeur d'Arabe à l'université Impériale de Kazan.
- à Odessa, pour la Nouvelle-Russie — M. **Otto Blau**, consul-général d'Allemagne à Odessa.
- à Dorpat, pour les provinces baltiques — M. **Wilhelm Volck**, professeur à l'université.
- à Varsovie, pour la Pologne russe — M. **Vladimir Tiesenhausen**, membre de la Commission Impériale d'Archéologie.
- à Helsinfors, pour la Finlande — M. **Wilhelm Lagus**, professeur à l'université.
- à Irkoutsk, pour la Sibérie orientale — M. **Vsevolod Vaguine**, rédacteur du journal „La Sibérie“.
- à Omsk, pour la Sibérie occidentale — M. **Jean Babkof**, chef de l'état-major de l'arrondissement militaire de la Sibérie occidentale.
- à Tiflis, pour le Caucase et les provinces trans-Caucasiennes — M. **Adolf Berger**, chef de la commission locale d'archéographie.
- à Tachkent, pour le Turkestan russe — M. **Nicolas Maïef**, rédacteur de la „Gazette de Turkestan“.
- Ibidem, pour les affaires concernant spécialement l'Exposition — M. **George Yougeakof**, de la chancellerie du gouverneur-général du Turkestan.

à l'étranger

- à Londres, pour la Grande-Bretagne — M. **Robert Douglas**, professeur de Chinois à l'université, conservateur au Musée Britannique.
- à Paris, pour la France — M. **Charles Schéfer**, premier drogman du Gouvernement, administrateur de l'Ecole spéciale des langues orientales vivantes.
- à Vienne, pour l'Autriche — M. le baron **Alfred de Kremer**, membre du ministère des affaires étrangères, conseiller aulique.
- à Leipzig, pour l'Allemagne — M. **Ludolf Krehl**, professeur et bibliothécaire en-chef à l'université.
- à Florence, pour l'Italie — M. **Angelo de-Gubernatis**, professeur à l'université.
- à Leide, pour les Pays-Bas et les colonies néerlandaises en Asie — M. **Jean de Goeje**, professeur à l'université.
- à Copenhague, pour le Danemark — M. **A. F. Mehren**, professeur à l'université.
- à Lund, pour la Suède — M. **C. J. Tornberg**, professeur à l'université.
- à Christiania, pour la Norvège — M. **J. Lieblein**, professeur à l'université.

à Louvain, pour la Belgique — **M. Felix Nève**, professeur à l'université.
 à Bern, pour la Suisse — **M. Aloisius Sprenger**, professeur à l'université.
 à Buda-Pesth, pour la Hongrie et les principautés danubiennes — **M. Arminius Vambery**, professeur à l'université.
 à Saint-Etienne (Loire), pour les colonies françaises en Asie et en Algérie — **M. le baron Textor de Ravisi**, ancien gouverneur du Karikal.

à Constantinople, pour la Turquie — **M. P. Schröder**, interprète de l'ambassade d'Allemagne près la S. Porte.

à Jérusalem, pour la Palestine — **Archimandrite Antonin**, chef de la mission religieuse russe.
 à Astrabad, pour la Perse — **M. Theodor Bacouline**, * consul de Russie.

à Bombay, pour l'Inde du Sud — **M. James Burgess**, archéologue du gouvernement.
 à Lahore, pour les pays dans le bassin de l'Indus — **M. Leitner**, * professeur au Collège de Lahore.

à Calcutta, pour les pays dans le bassin du Gange — **M. Henry Blochmann**, * professeur au Calcutta-Madrasah.

à Peking, pour la Chine intérieure — **Archimandrite Palladius**, * chef de la mission religieuse russe.
 à Shanghai, pour les ports maritimes de la Chine — **M. Constantin Skatschkof**, * consul-général de Russie.

à Yokohama, pour le Japon — **M. le baron Roman de Rosen**, vice-consul de Russie.
 à Caïre, pour l'Egypte, **M. Mariette**, * directeur du Musée Egyptien à Boulak.

à New-Haven, pour les Etats-Unis de l'Amérique du Nord — **M. W. D. Whitney**, professeur à Yale-College.

Sont marquées d'un astérisque les personnes dont on attend encore la réponse à la proposition qui leur a été faite de la part du Comité-organisateur.

à Louvain, pour la Belgique — M. **Felix Nève**, professeur à l'université.
à Bern, pour la Suisse — M. **Aloisius Sprenger**, professeur à l'université.
à Buda-Pesth, pour la Hongrie et les principautés danubiennes — M. **Arminius Vambéry**,
professeur à l'université.
à Saint-Etienne (Loire), pour les colonies françaises en Asie et en Algérie — M. le ba-
ron **Textor de Ravisi**, ancien gouverneur du Karikal.

à Constantinople, pour la Turquie — M. **P. Schröder**, interprète de l'ambassade d'Alle-
magne près la S. Porte.
à Jérusalem, pour la Palestine — Archimandrite **Antonin**, chef de la mission religieuse russe.
à Astrabad, pour la Perse — M. **Theodor Bacouline**, * consul de Russie.
à Bombay, pour l'Inde du Sud — M. **James Burgess**, archéologue du gouvernement.
à Lahore, pour les pays dans le bassin de l'Indus — M. **Leitner**, * professeur au Collège de
Lahore.
à Calcutta, pour les pays dans le bassin du Gange — M. **Henry Blochmann**, * professeur
au Calcutta-Madrasah.
à Peking, pour la Chine intérieure — Archimandrite **Palladius**, * chef de la mission religieuse
russe.
à Shanghai, pour les ports maritimes de la Chine — M. **Constantin Skatschkof**, * con-
sul-général de Russie.
à Yokohama, pour le Japon — M. le baron **Roman de Rosen**, vice-consul de Russie.

---

au Caire, pour l'Egypte. M. **Mariette**, * directeur du Musée Égyptien à Boulak.

à New-Haven, pour les États-Unis de l'Amérique du Nord — M. **W. D. Whitney**, pro-
fesseur à Yale-College.

Sont marquées d'un astérisque les personnes dont on attend encore la réponse à la proposition qui leur a été faite
de la part du Comité-organisateur.

Eik. 1876 april 25.

390.

Ö. u.

Az orientalisták nemzetközi
Congressusa 3-ik ülést rendezte
Kö' bizarrság faggyának név-
sora, és a megvitafandó
kérdések.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1876. Április 25-én I. ariszt.
köz. tudományos és nyelvészeti
intézetben ülést tartott.
Rész. Bors. Papp és
Akadémia 1876 máj. 29. én
szavazott írték utasítást
Riads

Aranybányás
Főosztály.

Ad 390/1876

QUESTIONS

pour être discutées à la 3-e Session du Congrès international des Orientalistes, proposées par le Comité-organisateur de cette Session

Première série

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1. Les monuments historiques nous apprennent que la Sibérie pendant plus de 2,000 ans envoyait peuple sur peuple dans l'Asie centrale: quelles étaient les circonstances qui y produisaient ce surcroît de population et pourquoi cet accroissement et ces émigrations ont-elles cessé avec la conquête de la Sibérie par les Russes?

2. Le Chamanisme qui jusqu'à nos jours predomine chez les indigènes païens de la Sibérie, est-il le même chez tous? ou bien nous présente-t-il des différences selon la famille ethnographique à laquelle appartiennent ses adhérents sibériens?

3. Nous voyons que presque tous les fondateurs de nouvelles monarchies nomades dans l'Asie centrale octroient à leurs sujets leurs codes de lois particuliers. Quels étaient les motifs et le but de ces codifications successives, étant donnée l'uniformité bien connue des coutumes et du genre de vie de ces peuples nomades?

4. Y avait-il avant Djenguis-Khan un peuple ou une tribu du nom de Mongol, ou bien le nom Mongol n'est-il qu'un nom dynastique adopté par Djenguis pour l'empire qu'il a fondé?

5. Quelles sont les preuves en faveur de l'opinion généralement admise que les manuscrits turcs en caractères Ouigours qui se trouvent dans les différentes bibliothèques de l'Europe, soient écrits réellement dans la langue des Ouigours, ces caractères étant employés aussi par d'autres peuples turcs dans le temps auquel les manuscrits en question se rapportent?

6. Les renseignements sur les fêtes annuelles du Turkestan, oriental et occidental, que l'on trouve dans les annales officielles chinoises jusqu'au temps des Thans — jusqu'à quel point s'accordent-ils avec ceux d'el-Birouni sur les calendriers des Kharizmiens, des Soghdien (et en partie aussi des Tokhars)? En quoi ces calendriers diffèrent-ils de celui de la Perse du temps des Achéménides, aussi bien que de celui des Sassanides?

7. Que savons-nous de l'écriture soghdienne? Quels sont les monuments, où elle s'est conservée? Est-il possible de déterminer, ne serait-ce qu'approximativement, l'époque de son introduction dans la Transoxiane?

8. Jusqu'à quel point peut-on suivre dans les documents historiques les noms ethnographiques de „Sarte“ et de „Tadjik“? Quelles conclusions en pourrait-on tirer concernant la signification primitive et les acceptions successives de ces noms?

9. A quelles causes pourrait-on attribuer la stabilité de la langue néopersane qui du Xme siècle jusqu'à nos jours n'a presque pas subi de changement quelque peu remarquable dans ses formes grammaticales?

10. Les nombreux noms propres élamites qui se sont conservés, nous permettent-ils d'en tirer des conclusions décisives quant à la nationalité des Elamites?

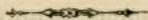
11. Peut-on déterminer d'une manière exacte sous le point de vue ethnographique et géographique les noms „Rutenu“ et „Cheta“, qui dans les inscriptions égyptiennes de la XVIIIme et de la XIXme dynastie sont mentionnés comme les ennemis séculaires de ces deux dynasties?

12. Dans quel jour apparaît dans les inscriptions égyptiennes la population de la Palestine avant l'invasion des Hyksôs?

13. Jusqu'à quel point les rapports mutuels des tribus arabes avant Mahomet peuvent-ils servir à éclaircir l'état politique des tribus israélites du temps des Juges?

14. Les données chronologiques et topographiques fournies par les légendes des monnaies des dynasties musulmanes sont généralement considérées comme plus dignes de foi que celles des chroniques et des autres monuments non officiels: cette opinion est-elle parfaitement inattaquable? et avons-nous toujours le droit de corriger les données des chroniques à l'aide de celles des monnaies?

15. Quelles étaient les raisons qui au commencement du XIme siècle firent cesser subitement le commerce entre l'orient musulman et l'Europe septentrionale, commerce qui florissait sans interruption du VIIme au Xme siècle?

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ 16 Марта, 1876 года.

Типографія бр. Пантелеевыхъ. Казанская ул., д. № 33.

Da
Die k. k. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest.

Vin für den „Garten für die Kunst der Mittelalter und der Neuzeit“
bestimmten Fortsetzungen der so überaus reichhaltigen und vielfachen
Veröffentlichungen sind durch die Verlagsanstalt von F. A. Brockhaus in
Leipzig zur Zugabe und dem genannten Garten in der Sitzung
am 25. d. M. mitgeteilt worden.

Mit Dank für den Dank der Gartenung ausgedrückt
ausgedrückt, zu sein

Mit ausgedrückter Gefälligkeit

Carlsruhe, d. 27. April
1876.

Professor Dr. H. J. J. J.

Zur Zeit Vorsitzender der „Garten
für Kunst der Mittelalter und der Neuzeit“

Est. 1876 apr. 29.

402..

a berlini „Verein für die Kunst
des Mittelalters“ Köpferi az arch.
birkatnak neki megküldött kiad.
vagyat.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A Magyar Jövedelmek Tanácsa és Pénzügyi Országgyűlés
T. sz. Szakgatóságának

Phavontkinn 5 ft
dehát egy évről

Mekkáros János Akadémiai Szolgálat
tanácsadójának nevezett, hogy az ő
L. sz. lakási-pótlék, Jánács 1874
népének az Szakgatóság Jánács 1874
népének 30. évi 45. számú díjazása
által kifizetés, kifizetés levona,
élt.
Munka, a pótlék Mekkáros János
L. sz. államiak volt kifizetés: ké
nem mellesleg, az népének 40
vált is kifizetés
Budapest 1876 máj. 1. évi

alulírt

H05/
876.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tisztelt Főtthár Ur!

Tisztelettel értesitem t. Főtthár Urat, hogy Vas megye Községe
Bersenyi Daniel Rosorus költőnk tiszteletére születésnap-
jának szíveslik ünnepelni alkalmából f. é. május hó 6-án
Szombathelyen, és folytatódni fog az egyházas-Hetjén, mint Berse-
nyi születésnapján, emelkinnnapel fog tartani, és fölöttébb ör-
vendene, ha ezen alkalmával a M. T. Akadémia küldöt-
teit is tisztelhetné.

Fogadják t. Főtthár ur Riváló tiszteletem
nyilvánításait, melyek vagynak
T. R. Uraságodnak

Szombathelyen 1876 évi April 30.

aláíratos szolgálja

Szabó János

Szombathelyi jüvök,
a vendég bízossáig érke.

408
1876

okt. 1876 máj. 1.

408.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

21.
Miskolcra és Jótirásdendő Szabó Im.
re írának, a Kambarschelyi egyházi
munka érdemes fűzőjében 7 min.
a Berzsenyi-ünnepeket rendező bi.
Zaknag elnökeinek feljegyzését.
tel. Kambarschelyt.

7 d Magyar Tud. Akadémia levelei
Lajpánale

Melissae et Zosteruella Pugeti n.

April 30. an Kelt beves meghívó levelek
 az e hó, 6-an szambachelyt és 4-en
 O. Helyén tartando vas. negyei Jörs.
 Zsengyinnepélyre magis hó 2. an
 vére, axonnal díszem — nem har-
 dig már akadályai iles gr. Long ay
 থাক — এক্ষণি নীচ গ্র. Long ay
 Menyhöz akadémiái elnök urat,
 ki nőtlen mekkorai is egy kisebb
 ki küldött is díszes leveleket, fel-
 irás. Főbbes felváltva, de a felhívattat
 válna. ~~Tárgy~~ ~~höz~~ ~~de a felhívattat~~
 nagyobb díszes leveleket, 2-3
~~írt leveleket~~, most innen
 magis ~~írt leveleket~~, most innen
 egy társ. ~~Írt leveleket~~ ~~írt leveleket~~
 fur szemelyek — küldöznek, ama,
 kell kérvénk, hogy a helyben lakó
 főnök. Nagy dárus, kanarab uszal,
 nyüz ay ~~Phadémián~~, vördes tag-
 jával ~~Reprezentáci~~ gyándat.
 Phadémia ~~Reprezentáci~~ gyándat, hogy
~~írt leveleket~~ ~~írt leveleket~~ ~~írt leveleket~~

minden éjjel igen sajnos, hogy
a nagy nap jelenése és korábban
figyelembe nem vétele, sőt midőn
valaki kitalál, az elvált életre
kötve, akkor is a kétségbeesés
adódik, egy időre kétségbeesés
az Akadémia nagyai emelke iránt
szabályaitban saját emelke iránt
vállalt kötelezettség elengedése
midőn Berzsenyi emelke is a fej
fi. berzsenyi emelke is a fej
kötelezettség, azaz egy Berzsenyi
szellem, mely, mint a nagy ember,
le "A Képzeletből kikerül és egészen"
mélis való, hogy országosan ünnepe,
szent.

Maradvány teljes kivételével
Budapest, 1876 máj. 4-én

Mészáros Gyula

alaxnaa frolgajin

7 Dr. illes^o I. 40°
vagyis nyelvi és fejny.
dondnyi oxidybol

7 Körölményei
által jelen
pillanattban,
helyhez képest
Röke, kis

78
 Rõõne
 Ja legeti lühikest kirj
 Ja legeti lühikest kirj

Charneu
erhebung
nächst selb d, ngyhgy

Kingman's

408
1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

66^{sz.}

Magyar Tudományos Akadémia!

Idő j. alá hajlítva van szerencsénk
egy menkasi tagunk a fenttintelt aká-
démiahoz címzett, alulírt bizttny.
hoz beküldött Kérvényét és a mellélt ma-
thematikai és erőműtani Kérdés megfjtését
tartalmazó munkilátat, mint a men-
kasiak Tulajdonát, ez utóbbinak szíves
figyelembe vétel és megbirálai végett neve-
zett folyamodonak Kérelme folytán aján-
lólaj tisztelttel bemutatni.

Telt Budapesten a honvéd-menkasi bi-
asztágnak 1876 évi April hó 25^{én} tartott
üléséből.

Földvár Albert
alezreder és bizttn elnök.

Tanlowsky Antal
bizttnági jegyző

Erk. 1876 május 3-án

414.

6^{1/2} cítkerlet
1876 május 8.

Átveszik a III. választott
szabályozott eljárás végén.
Budapest 1876 május 3.

Amnyelomus
főiskola.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Budapest.

Wagytay'oon,

alano

419
876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1. Az Esdelyi Múzeum könyv-
tára s. igazgatóságai-
nak.
Köszönet.

2. A ~~Telki~~ Könyvtár s. igaz-
gatóságának
M. Váczkely

ad 2. Szamosközi Penta-
des és Anonymus Lamosia
Hész. Részem Húg.

Pragy az Akadémia

Az ide csatolt "három kötet
jegyzőkönyv, u. m. Szamosközi
Pars I. és II. "X" 1599-1603,"
melyben néhai Toldy Ferenc
állítólag ezeket 10-12 évvel
előrehozott volna ki, azon
kétséggel van bizonyos az Ak-
adémia könyvtára mellett vitka-
küldeni, hogy a könyvek-
ről a boldogulótól ne-
velni adate kivétel hozzá
vittaküldeni nélkül.
Szamosközi
Budapest, máj. 5. 1876.

aláírásuk hely

420
876.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

5323
876 f.

A

Magyar tudományos academia melyben
tisztelt elnökségének!

Vas megye Révisége ama Regyeletnél fogva mellfel
Béressenji Dániel Rozsorus Röltönd
irant viseltetik, születe's napjának
százados év fordulóján folyó év május 6.
Szombathelyen uccyan-e hó 7-én Gypharas
Helyen mint a nagy Röltö-születési helyen
emlék ünnepélyt rendez.

A melyben tisztelt magyar tudományos
academia a törvényhatóság Rebeliben
az ünnepély rendezése céljából alakult
nagybizottság elnökének Szabó János
megyes püspök ö méltóságának a
tárgyu értesítéséből, az ünnepély meg-
tartásáról már korábban tudomást nyer-
vén ez alkalommal van szerencsénk a
melyben tisztelt magyar tudományos
academiát a rendezendő emlék ünne-
pélyre tisztelettel meghívni, egyuttal
felkérni, hogy azon magát Réviseltetni
méltóztassék.

Mikön tehát az emlék ünnepély prog-
ramját / alatt Röltöni szerencsénk
volna, legyen szabad azon reményünknek
adni kifejezést, miszerint a melyben
tisztelt magyar tudományos academia

/

Re'viselöit Rosarius Röltöns emlé'n
ünnepe'n, mint örömmel fogadott von-
de'ginet tisztelhetni szerezse'n
leend.

Vasme'gye törvényhatósági bizott-
sága'nak Szombathelyen 1876. majus 3.^{án}
tartott Közgyűlé'séből.

Vasme'gye Községe nevében.

Herne'sted mand
alispán.

É. 1876 május 5.

421.

1 mell

Berksonyi
W. W. W.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Vasmegye közönsége

1876. május 3-án tartott rendkívüli közgyűlésének határozatához képest

Berzsenyi Dániel

születésnapjának századik évfordulóján megtartandó ünnepély részleteinek sorozata :

I.

1876. május 6-án d. e. 10 órakor Szombathelyen, mint a megye székhelyén a megyeház nagy termében :

1. **Elnöki megnyitó beszéd.** Szabó Imre megyés püspöktől.
2. **Kölcssey-Hymnus.** Énekli a szombathelyi dalkar.
3. **„Berzsenyi Dániel emlékezete.”** Alkalmi költemény. Irta és előadja Éhen Gyula.
4. **Emlékbeszéd Berzsenyi Dániel felett.** Fábry Pál főgymnasiumi tanártól.
5. **„A magyarokhoz”** Berzsenyitől. Szavalja Balogh Gyula.
6. **Szózat.** Énekli a szombathelyi dalkar.
7. **Elnöki zárszó.**

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

II.

Május 7-én d. e. 11 órakor folytatólag Egyházas-Hetyén, mint a költő születéshelyén :

1. **Megnyitó beszéd** — a költő születésházába illesztett emléktábla leleplezésével, Königmayer Károly kanonoktól.
2. **Hymnus.**
3. Az emléktábla és a költő arcképének kemenesaljai hölgyek által eszközöndő megkoszoruzásával — **alkalmi beszéd.** Nagy Károly evang. lelkesztől.
4. **„Bucsuzás Kemenesaljától”** — Berzsenyitől. Szavalja Hrabowsky István.
5. **Szózat.**

Ad 421/1876

Vasutegye közönsége

Bertalan Béni

1876. évi...
1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

A gr. Telki-könyvtár irás Gyugyoságának

Maros-Várboly.

A Magyar Tudományok Akadémiájának elnöke,
gr. Lónyay Menyhért úr, 1874 dec.
14-én kelt levelében fölkeresve vala
gróf Telki-Sámuel é. méltóságát,
hogy a Telki-Könyvtár elnöke
kérem a Szamosközi-Könyvtárak
Akadémiájának kezénél, egyetemesen,
gett a Sajó alatt. Kéziratokból
számoskötet a mandát könyvvel
Kiadóni. O. méltóságú Kéziratok
a kért Gyugyoságok a Kézirat
elküldésére felhasználni, s miután
az, ellett néhai Jaldy József, majd enné
elküldésére a Szamosközi-Könyvtár
felügyelése alatt a Kéziratok
nére használatos, Kéziratok van
mind a két Kézirat, jelesül: Szamos,
közi Pentades "é. Anonymi és
Szamosi Hívt. Regn. Hung. vel.
nékülk és az Akadémiájának Kézirat
level vártajjalgatni, azan Kézirat
el, hogy a gr. Lónyay úrnak szeméje
re Kézirat, Kézirat vintu.
Küldeni méltosnak.

Tisztelettel

Buda-Pesten 1876 május
5. ea

aláírás

424

876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

93. szám.
1876.

A magyar Tudományok Akadémiája Nagyságos
Targaló-Lanósokhoz
Budapest.

Nagyságos Targaló-Lanós!

A J. hó 22-én Kolozsvárt elküldött levele
szerény, de jólékkel felkeltő kérésével működő Lanós-
testületünknek is érdekes híradást adott. Elhamvadt a
Lanós-testületnek mindenek előtt a képzésről kény-
sér, mely az évi feladatokat győzelemmel sőt eredmény-
telenséggel megvalósította. Különösen az egyetemi mu-
nyaságunk is megismerhetők, mert a kénytelen-
kedésről szólólapok alapján azaz működés hízeleiről, mely
a népszerűség érdekében testületünk által gyakorol-
lott.

És igen szerény jóindulatú forrással rendelkez-
télünk arról, hogy egy újabb kénytelen-
kedés nem ragadt, s így miután hirtelen le-
jött hízelel munkásságunk szüntetését, és nem hiszünk
a szerény, hogy hirtelen közönségesen jövedelmező álto-
zatokkal előmozdító testületünk győzelemmel. Hízele-
telünk leendő, hogy a szerény álto-
zatok kénytelen-
kedésünk kézett egy új szerény-
kedés érdekében előmozdításra, különösen a né-
pszerűségünk érdekében igyekeztünk munkásságunkat sőt küld-
télünk.

heltlenül szükségessé vált megőrzésük.

1/2 Ekkor kiderült, hogy a Magyarországi Magyar-
ország a jelen körülmények között, melyek esetében,
hogy - tehát a fentiekkel szemben, a f. állat állatállat
ide való elmozdításának kifejezett közérdeke és de-
hinnal azon helyen, mely a fentiekkel szem-
ben: a magyar Tudományok és művészetek
nagy legelője ezen körülmények között a közérdekek de-
jlesztése szolgálatára küldött és a földművelés tan-
területénél megajándékozni és ezen nagy leírás adomány
által küldötték, így a fentiekkel szemben a közérdekek ke-
gyeskedője.

Mely alábbi körülmények előjöttével után
a fentiekkel szemben kifejezetten maradnak, holozott,
a. Holozott - a fentiekkel szemben, a fentiekkel szemben
a fentiekkel szemben 1876 évi, április hó 24. én keltett
útleírás.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

alábbiak szolgái:

Taalkerecz
a fentiekkel szemben,
Fehérudreff
a fentiekkel szemben.

Ért. 1876 máj. 6-án.

426.

A Kolozsvári László-egyetem,
Magyar Könyvtára helyreállítására
recept. akad. kiadására
Kis.

493

162 Ak.

162
1876. Véleményre a kérelemre az
általános könyvtári bizottság
hoz. Kelt Buda-Pest, az Akad.
demia 1876 máj. 24-én
sorsolt 16. sz. üléséből
Kis.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Amey-Szabó
Főtitkár

1876

non

KOLOZS-DOBOKAMEGYEI TANKERÜLET TANTESTÜLETÉNEK ALAPSZABÁLYAI.

A tantestület célja.

1. §. A „Kolozs-dobokamegyei tankerület” területén működő nép-, felső nép-, polgári iskolai, tanító és tanítóképezdei tanítók, s illetőleg tanárok a nemelt. vallás- és közoktatásügyi ministerium által 1872. évi szept. 2-án kibocsátott szabályrendelet értelmében tantestületté alakulnak, s illetőleg eddig „Kolozs-dobokamegyei néptanítók egylete” ezimen fennállott egylet, minden vagyonának átvívése mellett, ily tantestületté alakul.

2. §. A tantestület alakulásának és működésének célja:

a) a családi és iskolai nevelés, illetve tanítás előmozdítására tartozó ismeretek gyarapítása, a tanítási módszer megvitatása s a nevelés- és oktatástan helyes elveinek a tanítók és a mennyire lehet a szülők közötti általános terjesztése; mely célból közgyűlések, értekezletek és nyilvános vitaestélyek rendeztetnek s a tantestület — a mennyire lehetővé teendik a körülmények — szaklapot ad ki a családi és iskolai nevelés- és oktatás tökélyesbítésére; a tantestület székhelyén meglevő könyvtárt gyarapítja, s ugyanott állandó olvasó helyiséget tart fenn:

b) az iskola belső élete tökéletes kifejlesztésére tartozó iskolai rendtartás és fegyelem gyakorlását illető tanulságos értekezések tartása, s ily tárgyú dolgozatoknak pályadíjakkal jutalmazása; mintatanítások rendezése:

c) a tanítási eszközök javítására, szaporítására és terjesztésére célzó véleményes javaslatok megállapítása s ennek eszközölhetése végett a testület székhelyén egy állandó taneszköz-tárlat szervezése;

d) a tankerületben székelő népnevelési intézetek működését figyelemmel kíséri, s azok fölvirágzását erkölcsi, de a mennyiben lehet anyagi támogatás által is elősegéli; főleg törekedni fog gyermekkertek, szeretetházak, ipariskolák s egyéb közhasznú népnevelési intézetek létesítésének legalább közvetett előmozdítására;

e) az országos tanítói testület körében magát képviselteti, s ennek munkálkodását előmozdítandja;

f) hatni fog a néptanítói állás emelésére s a népoktatási tanintézeteknél működő tanerők sérelmeinek orvoslása végett — tehetsége szerint — az illető helyeken közbejárand;

g) tehetetlenségre jutott tanítók, a tanítók özvegyei és árvái sorsa javítására tehetsége szerint közrejárul;

h) munkálkodásának eredményeit egybeállítja és közrebocsátja.

A tantestület tagjai.

3. §. A tantestületnek vannak: rendes, alapító, pártoló és tiszteletbeli tagjai.

4. §. Az alapul szolgáló miniszteri szabályrendelet értelmében a tantestületnek hivataluknál fogva kötelezett rendes tagjai a Kolozs-dobokamegyei tankerület területén levő állami és községi nép-, felsőnép- és polgári iskolák tanítói, a kolozsvári állami tanító- és tanítónő-képezdek minden tanára, tanítói és tanítónői, valamint a kerület első- és másod tanfelügyelője. Ezeken kívül beléphetnek a rendes tagok sorába a tankerület területén létező kisdobóvodák és gyermekkertek vezérői, valamint a tankerületbeli felekezeti s engedéllyel bíró magán népoktatási tanintézetek önként ajánlkozó minden tanítói, tanítónői és tanárai.

A rendes tagok tagdíj fejében évenként 1 forintot tartoznak a tantestület pénztárába fizetni.

Hivataluknál fogva a belépésre nem köteles, de erre jogositott rendes tagok ezen tagdíj fizetése tekintetében három egymásután következő évre kötelezik magukat, melynek lejárta után jogukban állandó kötelezettséget ismét 3 évre megújítani, vagy a tantestület tagjai sorából kilépni.

Azon rendes tagok, kik hivataluknál fogva köteles tagjai a tantestületnek — a miniszteri szabályrendelet értelmében — a közgyűlésekre és kör-i értekezletekre utazás alkalmával a községi s illetőleg állami pénztárból mérsékelt utiköltséget s a gyűlés tartamára naponként 1 frt napdíjt nyernek. Azonban a tantestület oda fog működni, hogy az utiköltséget és a napdíjt a felekezeti iskolák előljáróságai is kiszolgáltassák a tantestület gyűléseire és kör-i értekezletekre utazó tanítóknak.

A rendes tagok a közgyűléseken és kör-i értekezleteken szólási, indítványozási és szavazási joggal bírnak, s a tisztikar tagjai csak a rendes tagok sorából választhatók. Ellenben úgy a közgyűlésekre, valamint az illető kör értekezleteire tartozik minden rendes tag megjelenni; meg nem jelenését a tag csak halaszthatlan hivatalos teendők, betegségi vagy családi súlyos körülményből folyó esettel igazolhatja. Az el nem fogadható ok miatt meg nem jelenő tag, a rendes kör-i gyűlés, vagy rendes kör-i értekező minden elmulasztott napjáért 2 frtot köteles a tantestület pénztárába befizetni, melyet a testület szükség esetén bíróilag is behajthat. Azonban az olyan felekezeti tanítók, a kik nem kapnak uti költséget, a bírság fizetése alól fölmentendők.

5. §. Alapító tag lehet bárki, ha egyszer és mindenkorra készpénzben legalább 10 frt alapítványt tesz le a tantestület pénztárába. Az alapító tagok, a tisztviselőkké választás kivételével, a rendes tagokkal mindenben egyenlő jogokkal bírnak. A „Kolozs-dobokamegyei néptanítók együletének“ alapító tagjai ezen tantestület alapító tagjai sorába, minden újabb fizetési kötelezettség nélkül, fölvetetnek.

6. §. Pártoló tag lehet mindenki, a ki három évi kötelezettséggel évenként legalább 1 frtnyi pártoló-tagsági díj fizetésére kötelezi magát. A pártoló tagok a kör- és közgyűlésekben hozzászólási és indítványozási joggal bírnak, de nem szavaznak s nem választhatók.

7. §. Tiszteletbeli tagokká a közgyűlés által oly egyének választhatók, kik a népnevelés terén általában, avagy ezen tantestület érdekében kiváló érdemeket szereztek. A tiszteletbeli tagok jogai egyenlők az alapító tagok jogaival. A „Kolozs-dobokamegyei néptanítók együletének“ tiszteletbeli tagjai a tantestületnek is tiszteletbeli tagjául tekintetnek.

A közgyűlésről.

8. §. Rendes közgyűlés évenként egyszer — lehetőleg az őszi hónapokban — tartatik. A közgyűlés idejét és helyét a választmány határozza meg s az elnökség hívja egybe és a rendes tagokhoz külön-külön meghívásokat intéz, de a meghívást a tankerület közlönyében, a „Néptanítók Lapjában“ s a kolozs-vári hírlapokban is közzéteszi.

Sürgős és fontos ügyek elintézése végett az elnökség a választmány határozata, vagy 20 rendes tag indokolt s a választmány által helyezett kívánságára — a tárgy közlése mellett — rendkívüli közgyűlést tartozik egybehívni, ezen rendkívüli közgyűlésre megjelenő tagok azonban a napdíjhoz igényt nem tarthatnak.

9. §. A közgyűlés tárgyai a következők:

a) a tantestületet a tankerület helyi vagy fekvési viszonyai szerint, körökre osztja föl;
b) a választmány által előterjesztett ügyrendi szabályzatot megállapítja;
c) a választmány által teendő jelentésből tudomást szerez a körök és a választmány egyévi működéséről s a tantestület anyagi állapotáról és az ezen jelentés folytán szükségessé váló teendők iránt határoz;

d) a 2. §. a, b, c, d, e, f pontjai értelmében kitűzött kérdések, s ezeken kívül a választmányhoz a gyűlést megelőzőleg 14 nappal írásban beadott indítványok fölött szóval, vagy írásban értekezik s határozatokat hoz;

e) a körök munkálkodására vonatkozó adatok nyomán ezen munkásság minél sikeresebbé tétele ügyében tanácskozik s a körök munkálkodásának, az alább kijelölendő alapon, elvies irányt ad;

f) a pénztári számadásokat felyül vizsgálja;

g) az országos tanítói testület közgyűlése elébe terjesztendő indítványok és véleményekről tanácskozik, s gondoskodik arról, hogy tantestületünk az országos tantestületi gyűlésen képviselve legyen;

h) megválasztja a tantestület tisztviselőit és a választmány tagjait.

10. §. A közgyűlés, ha annak határideje a 8. §. szerint kellő időben és módon közhírré tétetett — minden esetben határozatképes. A kérdések szavazással döntetnek el; szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt. 10 tag kívánságára névszerinti, 20 tag kívánságára titkos szavazás rendelő el. A tiszteletbeli tagok, a tisztviselők és a választmány tagjai azonban minden esetben titkos szavazás útján választatnak.

MASTAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A körök értekezletei.

11. §. A tantestület mindenik tagja köteles a közgyűlés által meghatározott körök valamelyikébe belépni.

12. §. Minden kör, a kör területén általa megállapított helyen, évenként legalább kétszer gyűlést tart.

13. §. A kör ügyeit, a kör tagjai által a rendes tagok sorából titkos szavazással egy évre választott elnök és jegyző vezetik.

14. §. A kör gyűléseinek teendői:

- a) a közgyűléstől nyert irányelvek szerint ügyrendjét megállapítja;
- b) gyűlése helyén levő népokt. tanintézeteket meglátogatja, s ott, vagy a rendes tanító oktatását hallgatja meg, vagy a gyűlésileg meghatározott tantárgyakból bármely tagja által próbatanítást rendez s azon igyekszik, hogy néhány gyűlés alatt a törvényben foglalt minden tantárgy tanítási példája előkerüljön;
- c) a meghallgatott tanítás fölött bíráló véleményt mond, melynek a személy iránti kiméletelességgel tárgyiasan kell folyni;
- d) értekezik az iskolai fegyelem gyakorlati módja fölött, s igyekszik azt javítani és egészen erkölcsi alapokra fektetni;
- e) az iskolai életből, valamint a tanítás köréből vett, különösen az egyes tantárgyak tanítási módszere körül szerzett tapasztalatokat egymással közli, s az eljárási módok javításáról egymást kölcsönösen fölvilágosítják;
- f) a kör — a mennyire lehetséges — könyvtárt szervez, mely egyszersmind népkönyvtárul is szolgálhat;
- g) működése eredményét a választmány elé jelentés alakjában legfellebb 14 nap alatt felterjeszti.

A központi választmány.

15. §. A központi választmány a tantestület tisztviselőiből, s ezeken kívül a közgyűlés által egy évre választott 20 tagból áll, kik közül 5 az alapító- 15 pedig a rendes tagok sorából választandó.

16. §. A választmány minden hónapban egyszer a tantestület székhelyén Kolozsvárrt rendes gyűlést tart; rendkívüli gyűlést az elnök a szükséghez képest bármikor hívhat egybe. A választmány gyűlései az egylet tagjaira nézve nyilvánosak, de öt tag kiváratára zárt ülés tartandó.

17. §. A választmány teendői a következők:

- a) megállapítja ügyrendjét, s tagjai köréből a szükséges szakosztályokat megalkotja, a melyekbe azonban nem választmányi tagok is beoszthatók;
- b) végrehajtja a közgyűlés által hozzá áttett határozatokat;
- c) alapító- és pártoló tagokat gyűjt, jövedelmei forrásokról gondoskodik, szervezi az egylet helyiségét, könyvtárát s az állandó tanszer-tárlatot;
- d) intézkedik az egylet közlönyének szerkesztése s kiadása tárgyában, s a szerkesztést ellenőrzi;
- e) utalványozza a kiadások fedezésére szükséges költségeket, s a pénztári számadásokat megvizsgálja;
- f) minden erejéből oda hatni törekszik, hogy a tantestület célja valósuljon. E végből a köröket s az egyes tagokat munkásságra serkenti, felolvasásokat, nyilvános vitaestélyeket, rendez, s a tantestület működését minden irányban előmozdítja;
- g) a köz- és közgyűlésekre meg nem jelenő tagok igazolványait átveszi, s azok fölött határoz: az indokolatlan mulasztásokért fizetendő díjakat behajtja;
- h) a tagok között a tantestületi ügyekből esetleg fölmerülő viszályok tárgyában bíraskodik, s ha szükségesnek találja, a viszály eldöntését az 1868. LIV. t. cz. 9-ik czimének III-ik fejezete értelmében alakult s eljáró választott bíróságra bizandja;
- i) a tartandó közgyűlés ügyrendjét elkészíti s a szükséges előkészületeket és kellő intézkedéseket megteszi; ügyel arra, hogy a közgyűlés elé kerülő kérdések az iskolai élet minden ágát rendben érintsék, önkéntes vállalkozókat biz meg a közgyűlésen, a kitűzött kérdések fölött szóbeli vagy írásbeli értekezések tartására, a közgyűlés elé terjesztés végett beadott indítványokat véleményével kíséri;
- k) minden rendes közgyűlés elé a tantestület egy évi működése eredményéről s a szükséges tennivalókról tüzetes jelentést s illetőleg javaslatot terjeszt;
- l) az időközben megüresült tisztviselői állásokat — a közelebbi közgyűlésig — ideiglenesen betölti.

18. §. Érvényes határozat hozatalra a választmányi tagok összegéből legalább 12 tagnak jelenléte szükséges.

19. §. A választmány a vitás kérdéseket szavazás útján dönti el; szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt; öt tag kívánságára titkos szavazás rendeltetik el.

A tantestület tisztviselői.

20. §. A tantestületnek a rendes tagok sorából titkos szavazás útján a közgyűlés által egy évre választott következő tisztviselői vannak: egy elnök, egy alelnök, egy titkár, két jegyző, egy pénztárnok, egy könyvtárnok s egy tanszer-tárnok.

21. §. Az elnök elnököl a köz- és választmányi gyűlésen, őrködik az alapszabály megtartása fölött, pénztárvizsgálatokat tart, s a tantestületet a hatóságok előtt képviseli; a tantestület kihocsátványait aláírja. Az alelnök szükség esetén mindenekben helyettesítheti az elnököt, ezenkívül kiváló tiszte a választmány által rendezendő felolvasások s nyilvános vitaestélyek vezetése.

22. §. A titkár fogalmazza a tantestület mindenemü kiadványait, az előterjesztéseket s az évi

Ad 426/1876

jelentést vezet, a levelezéseket s a szakbizottságok jelentéseit átveszi; kezeli a tantestület irattárát és pecsétjét s a választmány üléseiben előadói minőségben szerepel.

23. §. A jegyzők fölváltva vezetik a köz- és választmányi ülések jegyzőkönyveit; a jegyzőkönyvi kivonatokat az illetők kezeihez eljuttatják, s a titkárnak az ő hivatalos tendőiben segélyére állanak.

24. §. A pénztárnok — a választmánytól nyerendő utasítás szerint — kezeli a tantestület pénztárát, a tagdíjakat s egyéb járulékokat beszedi, az utalványozott kifizetéseket teljesíti, a pénztár állásáról a választmány elé minden hónapban jelentést terjeszt, évi számadását pedig a rendes közgyűlést megelőző választmányi gyűlésnek beterjeszti.

25. §. A könyvtárnok, a választmány által megállapítandó szabályzat szerint, kezeli a tantestület könyvtárát, a megszerzendő könyvek és lapok iránt a választmány elé véleményt terjeszt; ő az állandó olvasó-helyiség gazdája is, annak szerelvényeit bevásárolja, s leltár mellett kezeli.

26. §. A tanszer-tárnok, a választmány által jóváhagyandó szabályzat értelmében őrzi és kezeli az állandó tanszer-tárlat tárgyait, a megvásárlandó tanszerek ügyében a választmány elé jelentést terjeszt, buzgolkodik a tanszer-tárlatnak gyűjtések és ajándékozások által gyarapítása ügyében, a szakjához tartozó kérdésekben a választmányt és a közgyűlést tájékoztatja s különösen a közgyűlés alkalmával az újabb tanszerek megismertetése céljából nyilvános ismertetést tart.

Az alapszabályok módosítása és a tantestület feloszlása.

27. §. Az alapszabályok a közgyűlésen általános szótöbbséggel csak az esetben módosíthatók, ha az indítványozott módosítvány szövege az e célra összehívandó közgyűlést 30 nappal megelőzőleg a rendes-, tiszteletbeli- és alapító-tagokkal közöltetett. A közgyűlésnek az alapszabályok megváltoztatását tárgyzó határozatai foganatosítás előtt a nmélt. vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz fölterjesztendők.

28. §. Miután a tantestület az 1868. XXXVIII. t. czikk 147-ik §-nak értelmében jön létre, s tartatik fön, annál fogva a tantestület feloszlása csak az esetben mondható ki, ha a törvényhozás netalán újabb intézkedései az érintett törvény megváltoztatása által ez irányban is másnemű alakulást tennének szükségessé.

29. §. Feloszlása esetén a tantestület minden vagyona a tankerület népoktatási céljaira fordítandó, e tekintetben az utolsó közgyűlés szótöbbséggel határoz.

Kelt a Kolozs-dobokamegyei néptanítók egyletének, 1875. évi ápril 15-én Kolozsvártt tartott rendkívüli közgyűléséből.

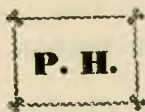
PAAL FERENCZ,
egyl. elnök.

KOZMA JÓZSEF,
egyl. titkár.

26,344. szám.

„A fennebbi alapszabályok oly hozzáadással hagyatnak helyben, hogy ha a tanító-testület az alapszabályokban megjelölt feladatától bármi tekintetben eltérne, a kir. kormány a testület működését azonnal felfüggesztheti s vizsgálat után, ha arra ok találatik, végkép fel is oszlathatja.”

Budapest, 1875. évi október hó 28-án.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Vallás- és közoktatási m. kir. minister:

TREFORT.

Li

1. A Magyar Királyi Államvasutak
t. r. Igazgatójához tisztelet-
tel. Buda-Pest.

2. A Kassa-Odenbergi Cs. Kir.
Áll. Vasúttársaság t. r.
Igazgatójához tisztelettel. Buda-Pest.

Tisztelez Igazgatójához!

Tyákon
Hanken Miksa úr, a M. Tudom.
Akadémia rendes tagja, és magyar
állami földművelésügyi igazgatója,
akinek Akadémia és a m. Kir. Természeti
Tudományi Társulat részéről egy
"Magyarország földrajzi és történelmi
munkái" című kiadványát küldöm a fent-
meg: e kiadványt a fent-
jelen ~~nyomtatás~~ évi nyár folyamán az ország
Kassai felsőbbségi köznevelési
iskolájának.
Az iskola igazgatója, és a magyar
fogyó, melynek a fent-
jelen ~~nyomtatás~~ társulatnak az ity tudom.
és a fent-
nyomtatás ~~nyomtatás~~ társulat részéről
egyet mindenkor előmozdítani
szerepe valóban: felismerem a
Magyar Tudományi Akadémia ne-
velési és a fent-
hogy Hanken úr részéről egy
1-vel a magyar államvasutak Budapest-
részénél vonalára
2-vel a Kassa-Odenbergi vasúton
szülő, és 1876 július, augusztus
szeptember ~~hosszú~~ hónapjaiban folyó
váltatások, és a fent-
közvetlen ~~közvetlen~~ köznevelési
hosszú ~~közvetlen~~ köznevelési
Maradniai köznevelési
Budapest 1876 május

A fent-
Igazgatójához

aláírás/keze

436

1876.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tekintetes Főtitkári hivatal !

A magyar tudományos Akadémia könyvkiadó Bizottságának f. é.
március hó 5 én kelt s. f. alatt ide mellékelt értesítése
alapján, a melyben „Magyarország földtana” című
munkám kiadására vonatkozó, megtett intézkedések
közlése mellett, a kárpátokra az e célból teendő ki-
rándulásaimhoz szükséges ajánló levél s szabadjegy
elnyerése végett a Tekintetes Főtitkári hivatalhoz
ulazit; bálorkodom a Tekintetes Főtitkári hiva-
talhoz azon kérelemmel járulni, sziveskedjék
re'examre egy ajánló levelet kiállíttatni, valamint,
a magyar állami és kassa-oderbergi vasutak
igazgatóságaitól a Budapest - rutkai és
kassa-oderbergi vonalokra szóló és a f. é. julius,
augusztus, szeptember hónapokra érvényes fra-
badjegyeket kivevőzölni.

Kelt Budapesten 1876 év május hó 6 án
Maradván hiváló-tisztelettel

aláíratos szolgája
Franken Miksa
akad. rendes Tag.

É. k. 1846 máj. 8.

436.

Hammer.

A szabadjegyűs elűldatás
n. e. k. máj. 26.
Ajánló levele 2
megvétel 30
17.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

MEGHIVÓ,

az 1876. május hó 10-en déli 12 órakor

VIZKELETY FERENCZ

néhai egyetemi tanár felett

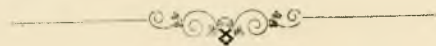
DR. CHERNY JÓZSEF

az egyházjog ny. r. tanára által

az egyetem központi épülete új szárnyának II-ik emeletén VII. sz. termében

tartandó

EMLEKBESZÉDRE.

Budapest, 1876. Nyomatott a m. kir. egyetemi könyvnyomdában;

Erd. 1876 május 8.

437.

A többi példány ma az
útlevele kiadandó.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ert. 1876 május 8.

437.

A többi példány ma a k
útlején kiadandó.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA